

ROMANTIKOS SUPRATIMAS ISLAME

الرومانسية في الإسلام باللغة الليتوانية

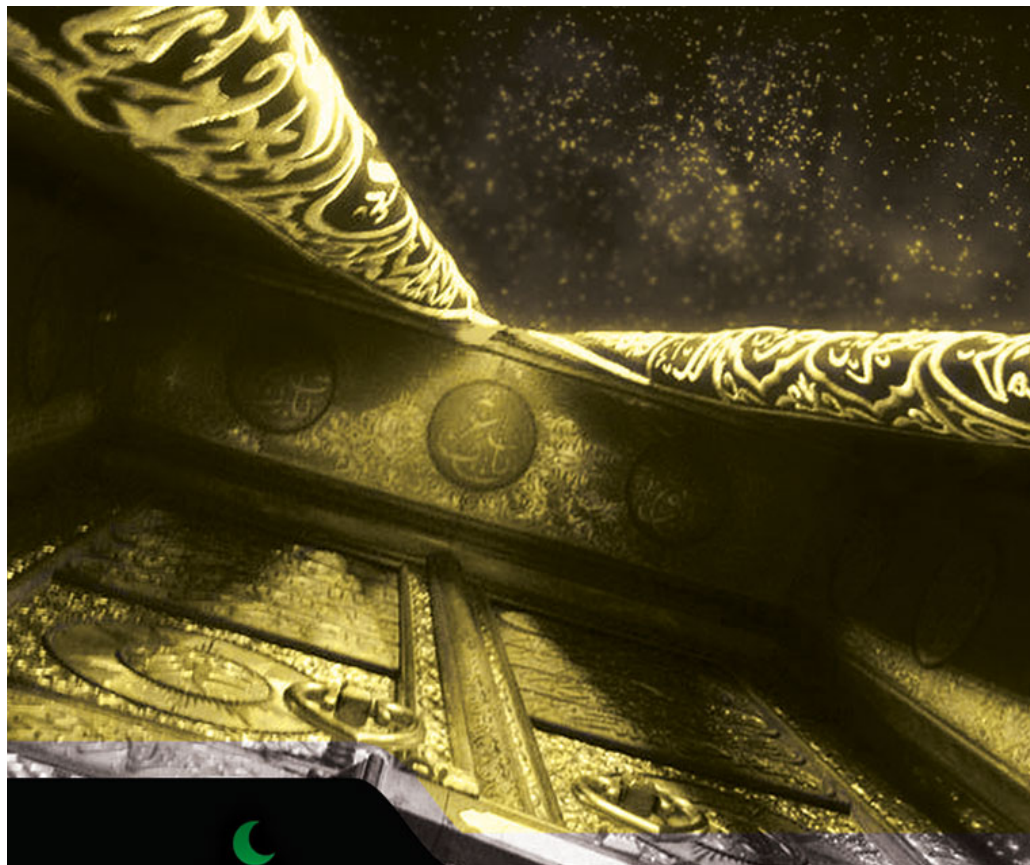
Dr. Abd Ar-Rahman Ash-Sheha

Iš anglų kalbos Vertė:

**EUROPEAN ISLAMIC RESEARCH CENTER (EIRC)
& Viešoji įstaiga „Švietimas ir paveldas“
& The Muslim Association of Finland and Baltic**

WWW.ISLAMLAND.COM

ISLAMILAND

GROW GOODNESS BY YOUR HAND

EXPLORE ISLAM IN ALL LANGUAGES

WWW.ISLAMLAND.COM

Turinys

Pratarmė	3
Bendrosios uolaus musulmono savybės.....	4
Tai – islamas	5
Tėvo musulmono patarimai sūnui prieš santuoką.....	7
Motinos musulmonės patarimai dukrai prieš santuoką.....	8
Poilsio svarba	9
Pranašo ﷺ poilsis žmonių draugijoje.....	10
Santuoka ir intymumas islame	11
Artumo puoselėjimas	12
Žmogiškoji Pranašo ﷺ prigimtis	14
Pranašo ﷺ humaniškumas šeimoje.....	16
Socialinė Pranašo ﷺ santykių su žmonėmis pusė	20
Apibendrinimas.....	23

Pratarmė

Šioje knygoje atvirai kalbėsime apie viską, kas telpa žodžiuose „romantika islame“. Visiems, norintiems bent trumpam žvilgtelėti į islamo religiją, svarbu suprasti, kad tai nėra vien tik tikėjimas, tai – gyvenimo būdas. Paskutinis Pranašas Muchammedas ﷺ¹ buvo siųstas žmonijai, kad perduotų jai žinią apie Allaho, Vienintelio ir Aukščiausiojo Viešpaties, tikėjimą ir išmokytų savo pasekėjus tvirtai laikytis dorovės principų. Savo elgesiu ir aukšta morale jis buvo ir tebėra sektinas pavyzdys visiems musulmonams. Jis ﷺ vadovavosi tuo, ką žmonėms įsakė Allahas Aukščiausiasis.

„Geras pavyzdys jums buvo Allaho pasiuntinys, tiems, kurie pasikliauja Viešpačiu ir Būsimuoju gyvenimu ir dažnai mini Allahą.“

(Koranas, 33:21)²

Geras pavyzdys, kurį Pranašas ﷺ paliko, – tai gyvenimo būdas, apimantis ir jautriausius santykių tarp vyro ir žmonos aspektus.

Gražaus jo elgesio pavyzdžių gausu įvairiose aprašytose situacijose. Allahas Aukščiausiasis apie Pranašą Muchammedą ﷺ sako:

„Ir iš tiesų tavo būdas (charakteris) nuostabus.“

(Koranas, 68:4)

Pranašas Muchammedas ﷺ perdavė visą žinią, kurią Viešpats jam apreiškė. Jis nenuslėpė nė menkiausios jos dalies, nesvarbu, ar toji dalis būtų susijusi su viešais, ar privačiais reikalais. Kiekvienas

1 - *Salla llahu aleihi uas-salam* - iš arabų kalbos, tebūnie jam taika ir Allaho palaima, sakoma kaskart paminėjus Pranašą Muchammedą.

2 – čia ir toliau skaičiai prie citatų iš Korano reiškia Korano skyriaus (*sūros*) ir eilutės (*ajos*) numerį. Vertimas atliktas, remiantis knyga „Koranas: literatūrinis prasmų vertimas“ (vertė R. Jakubauskas, S.Geda, Vilnius: Kronta, 2010).

Pranašo ﷺ atliktas veiksmas, kiekvienas pasakytas žodis ar pritarimas kitų veiksmams yra islamo teisės teisinis pagrindas. Musulmonai tiki, kad, sekdami Pranašo ﷺ pavyzdžiu, jie užsitarnaus Viešpaties malonę ir bus apdovanoti Rojumi. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Sakyk: „Jeigu jūs mylite Allahą, tai sekite paskui mane, tada mylės jus Allahas ir atleis jums jūsų nuodėmes“ – iš tiesų Allahas – Atleidžiantis, Gailestingas!”

(Koranas, 3:31)

Musulmonų ir Dievo ryšys paremtas meile. Iš meilės Dievui musulmonas atlieka viską, kas jam įsakyta, ir susilaiko nuo to, kas uždrausta. Būtent iš jos žmogus gali įveikti žemus žmogiškuosius troškimus ir laikytis moralės normų, kurių pagrindas – gailestingumas ir švelnumas. Viena aukščiausių meilės formų pasireiškia tada, kai tikintysis sekimą Pranašu ﷺ sugeba iškelti aukščiau už asmeninius interesus ir Viešpats jam svarbiau nei žemiškieji turtai. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Sakyk: „Jeigu jūsų tėvai ir jūsų sūnūs, ir jūsų broliai, ir jūsų sutuoktiniai, ir jūsų šeima, ir nuosavybė, kurią įsigijote, ir prekyba, kurios sąstingio bijote, ir būstai, kuriuos jūs prigijote, mieliau jums nei Allahas ir Jo Pasiuntinys, ir kova Jo kelyje, tai laukite, kol ateis Allahas su Savo nuosprendžiu. O Allahas neveda pagedusios tautos!”

(Koranas, 9:24)

Islamas nėra religija, apsunkinanti žmogų. Priešingai, tai – paprastas gyvenimo kelias. Viskas, kas nutinka musulmono gyvenime, yra aptarta islame, taigi islamas apima ne tik tikėjimo dalykus, teises ir elgesio normas, bet paliečia ir subtilesnius gyvenimo aspektus, tokius kaip charakterio formavimas arba savigarbos ugdymas. Jame taip pat labai detalčiai išdėstyta, kaip elgtis su savo šeima ir aplinkiniais. Apskritai islamas auklėja bendruomenę visais aspektais. Tikinčiajam nedera vienu metu elgtis mandagiai, o kitu – ne. Pranašas ﷺ sakė: „Ar pasakyti, kas yra tikrasis tikintysis? Tai žmogus, kuriam kiti patiki savo turtus ir gyvybes, o musulmonas

yra vienas iš tų, kurio liežuvis ir rankos kitiems yra saugūs.“³

Dr. Abd Ar-Rahman Ash-Sheha

WWW.ISLAMLAND.COM

Bendrosios uolaus musulmono savybės

Uolus musulmonas yra tas, kuris elgiasi teisingai ir iš visų jėgų stengiasi būti malonus, nesitikėdamas jokio atlygio. Pranašas ﷺ sakė: „Saugokis to, kas draudžiama, ir būsi pamaldžiausias iš visų žmonių. Būk patenkintas tuo, ką Allahas tau suteikė, ir būsi iš turtingiausių žmonių. Būk malonus savo kaimynams, ir būsi tikintysis. Linkėk kitiems to, ko linki sau, ir būsi musulmonas.“⁴

Uolus musulmonas teisingas visiems, netgi priešams. Savo armijoms Pranašas ﷺ visuomet primindavo: „<...> Nesisavinkite karo grobio, nelaužykite pažadų, nedarkykite (mirusiųjų kūnų) ir nežudykite vaikų.“⁵

Uolus musulmonas saugo aplinką ir stoja prieš žiaurų elgesį. Kartą Pranašas ﷺ ėjo pro žmones, kurie ruošėsi žymėti asilą, įdegindami žymę jo snukyje, ir pasakė: „Ar jūsų nepasiekė žinia apie tai, kad aš prakeikiau tuos, kurie žymi asilą, įdegindami įspaudą, ir tuos, kurie tranko jam per snukį?“⁶

Uolus musulmonas nemedžios vien dėl pramogos. Abdullah bin Masūd^{d 7} sakė: „Mums keliaujant kartu su Allaho Pasiuntiniu ﷺ, šis atsiskyrė (nusilengvinti). Kol jo nebuvo, pamatėme raudoną paukštį su dviem jaunikliais ir juos pagavome. Raudonas paukštis (motina) pradėjo skleisti sparnus (ir jais plasnoti bei kapoti). Tuomet atėjo Pranašas ﷺ ir paklausė: „Kas sukėlė sielvartą šiam paukščiui dėl jauniklių?! Gražinkite jam jauniklius!“ Jis taip pat pamatė skruzdėlyną, kurį mes buvome padegę, ir paklausė: „Kas padegė šitai?“ Mes atsakėme: „Mes!“ Jis tarė: „Niekas neturi teisės bausti

4 Sachych Al-Džaami, Nr. 100.

5 Muslim.

6 Abu Davud, Nr. 2564.

^d
7 - *Radija llahu anhu* - iš arabų kalbos, tebūnie Allahas juo patenkintas, sakoma kaskart paminėjus Pranašo Muchammedo Kompanioną.

ugnimi, išskyrus ugnies Viešpatį (Allahą)”⁸

Uolus musulmonas prižiūri ir tausoja tai, kas priklauso visuomenei, ir be reikalo nieko neeikvoja ir negadina. Musulmonui draudžiama šiukšlinti ir mėtyti atliekas viešosiose vietose, nes Pranašas ﷺ yra sakęs: „Saugokitės dviejų veiksmų, užtraukiančių prakeiksmą: nusilengvinimo tose vietose, kur vaikšto žmonės, ir pavėsiuose (kur žmonės slepiasi nuo saulės ir ilsisi).“⁹

Atsidavęs musulmonas taip pat pašalina nuo kelio, kuriuo vaikšto žmonės, pavojingus daiktus. Pranašas ﷺ yra sakęs: „Pavojingų daiktų patraukimas nuo kelio yra labdara.“¹⁰

Uolus musulmonas tausoja aplinkos gerovę ir sveikatą padedančius palaikyti išteklius. Pranašas ﷺ sakė: „Nekirskite medžių, vedančių vaisius, nežudykite gyvūnų be pateisinamos priežasties ir neskriauskite tikinčiųjų.“¹¹

Nuoširdus musulmonas yra aplinkosaugos šalininkas ne tik žodžiais, bet ir veiksmais. Pranašas ﷺ sakė: „Jei, prasidėjus Paskutiniajai Valandai, kažkuris iš jūsų rankoje turi daigą, tegul jis jį pasodina.“¹²

Uolus musulmonas tausoja ir vandenį – naudoja jį taupiai ir saugo nuo užteršimo. Džabir^d sakė: „Pranašas ﷺ uždraudė šlapintis į stovinčio vandens telkinį.“¹³

Stropus musulmonas stengiasi aprūpinti vandeniu visus, kuriems jo reikia. Draudžiama visiškai užvaldyti ir pardavinėti šiuos gyvybiškai svarbius išteklius, nes Pranašas ﷺ sakė: „Musulmonai bendrai dalinasi tris dalykus: žolynus, vandenį ir ugnį.“¹⁴

8 Abu Davud, Nr. 2675.

9 Abu Davud, Nr. 25.

10 Abu Davud, Nr. 5243.

11 Abu Davud, Nr. 398.

12 As-Silsilah As-Sachycha, Nr. 9.

13 Muslim.

14 Abu Davud, Nr. 3477.

Uolus musulmonas deda didžiausias pastangas tausoti šiuos tris išteklis, kad visa bendruomenė galėtų jais naudotis. Jų negalima švaistyti, nes Pranašas ﷺ sakė: „Kas čia per nesaikingumas?“ Sa'd d paklausė: „Ar gali būti nesaikingumas apsiprausime?“ Jis ﷺ atsakė: „Taip, net jei esi ant tekančios upės kranto.“¹⁵

Čia paminėtos tik kelios pasigėrėtinos charakterio savybės, kurias musulmonas stengiasi puoselėti. Jos, be abejonės, padeda augti jo tikėjimui ir tapti geresniu musulmonu. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Sakyk: „Jeigu jūs mylite Allahą, tai sekite paskui mane, tada mylės jus Allahas ir atleis jums jūsų nuodėmes“ - iš tiesų Allahas – Atleidžiantis, Gailestingas!”

(Koranas, 3:31)

Tai – islamas

Tokia islamo esmė! Maitinti sielą, skatinti žmogų atsisakyti niekingų troškimų ir tapti uoliu Allaho tarnu.

Šioje knygelėje bus kalbama tik apie vieną uolumo aspektą. Būtent – uolumą santykiuose su moterimis. Islamo dėka iki tol klestėjusiai moterų priespaudai atėjo galas. Moterų statusas visuomenėje buvo pakeltas, joms suteiktos teisės, moteris pradėta laikyti lygiomis vyrams. Tai iliustruoja antrojo kalifo Umaro d žodžiai. Jis sakė: „Prisiekiu Allahu, iki islamo mes nelaikėme moterų svarbiomis tol, kol Allahas apreiškė tai, ką Jis apreiškė, ir suteikė joms tas teises, kurias suteikė.“¹⁶

15 Sunan Ibn Madžah, Nr. 425.

16 Al-Bukhari, Nr. 4913.

Atėjus islamui, Pranašas ﷺ atvirai paskelbė moterų teises. Jis taip pat teigė, kad vyras užsitarnaus Viešpaties malonę geru elgesiu su savo šeimos moterimis. Pranašas ﷺ sakė: „Geriausio iš jūsų yra tie, kurie geriausi savo moterims.“¹⁷

Remiantis Pranašo ﷺ mokymais, moterys užėmė autoritetingą padėtį ir buvo labai gerbiamos; netgi vyrams nebuvo reiškama tiek pagarbos! Daugybėje perdavimų kalbama apie moters statusą islame. Pranašas ﷺ yra sakęs: „Elkitės su moterimis gerai.“¹⁸ ir: „Pilniausią tikėjimą turi tie tikintieji, kurie laikosi gerų manierų ir gerai elgiasi su savo šeimomis.“¹⁹

Pranašas ﷺ buvo gailiaširdingas visoms, kurios kreipdavosi į jį pagalbos. Net kai pas jį ateidavo vyresnio amžiaus arba nestabilios psichikos moterys, jis stengdavosi padėti. Kartą moteris, kuri buvo žinoma esanti nestabilios psichikos, paprašė Pranašo ﷺ pagalbos, tad jis įdėmiai jos išklausė ir jai padėjo!²⁰

Pranašas ﷺ kalbėjo ir apie gero elgesio, auginant dukras bei seseris, svarbą. Jis sakė: „Tas, kuris užaugina dvi arba tris dukteris arba (dvi arba tris) seseris iki tol, kol jos išteka, arba miršta jas beaugindamas, bus kartu su manimi Rojuje.“²¹

Žmonių susikurtos kliūtys bei santvarkos buvo panaikintos. Niekas nebebuvo laikomas menkesniu dėl odos spalvos, kilmės, kalbos ar kitų požymių. Pranašas ﷺ tai aiškiai pademonstravo mirus jo mečetės prižiūrėtojai. Sužinojęs apie jos mirtį, jis labai nusiminė, nes niekas apie tai jam nepranešė. Pranašas ﷺ pasakė: „Jūs privalėjote man pranešti!“ Tada nuėjo prie jos kapo ir atliko laidotuvių maldą.²²

17 Sachych Al-Džami, Nr. 3316.

18 Muslim, Nr. 1468.

19 At-Tirmizi, Nr. 2612.

20 Muslim, Nr. 2326.

21 Targhyb, Nr. 1970.

22 Ibn Madžah, Nr. 1247.

Islame į vyrus ir moteris žiūrima kaip į lygius. Jiems skirtos panašios pareigos. Pranašas ﷺ sakė: „Moterys yra vyrų seserys dvynės.“²³ Taigi moterys lygios vyrams savo pareigomis, kurias įsakyta vykdyti.

Pranašas ﷺ taip pat sakė: „Šis (žemiškasis) gyvenimas yra tik laikinas džiaugsmas, ir nėra geresnio laikino džiaugsmo už dorą žmoną.“²⁴

Vienas didžiausių vyro laimės šaltinių yra gyventi su dievobaiminga moterimi. Pranašas ﷺ sakė: „Yra keturi laimės dalykai: teisinga žmona, erdvus būstas, teisingas kaimynas ir patogus jojamasis arklys.“²⁵

Pranašas ﷺ teigė, kad santuoka – pusės tikėjimo išpildymas. Jis ﷺ sakė: „Vesdamas žmogus išpildo pusę savo tikėjimo, taigi lai jis bijosi Allaho dėl kitos pusės.“²⁶

Pranašas ﷺ mokė musulmonus gerbti motinas. Jis liepė motinai paklusti, rodyti jai meilę ir pagarbą. Be to, vaikai privalo ja rūpintis. Vien tokiu būdu galima pakliūti į Rojų. Džahima As-Sulamy^d atėjo pas Pranašą ﷺ ir tarė: „Allaho Pasiuntiny, aš noriu vykti į kovą (džihadą) ir atėjau pas tavo patarimo.“ Jis paklausė: „Ar turi motiną?“. Šis atsakė: „Taip.“ Tada jis ﷺ tarė: „Tada lik su ja, nes Rojus yra po jos pėdomis.“²⁷

Pagarba motinai netgi svarbesnė nei pagarba tėvui. Tokį požiūrį Pranašas ﷺ išsakė, vienam vyrui paklausus: „Allaho Pasiuntiny, kas labiausiai nusipelno gerų santykių su manim?“ Pranašas ﷺ tarė: „Tavo motina.“ Tada jis paklausė: „Kas labiausiai nusipelno po jos?“ Šis ﷺ atsakė: „Tavo motina!“ Vyras vėl paklausė: „Kas labiausiai nusipelno po jos?“ Pranašas ﷺ atsakė:

23 Abu Davud, Nr. 236.

24 Ibn Madžah, Nr. 1855.

25 Targhyb Nr. 2576.

26 Sachych Al Džami, Nr. 6148.

27 Sunan An-Nasai, Nr. 3104.

„Tavo motina!“ Jis dar kartą paklausė: „Kas labiausiai nusipelnęs po jos?“ Tada Pranašas ﷺ atsakė: „Tavo tėvas.“²⁸

Pranašas ﷺ mus mokė gerbti žmonas. Savo Kompanionams^{f 29} jis minėjo mylįs ir gerbiąs savo žmoną. Amr bin Al-Aas^d pasakojo: „Nuėjau pas Pranašą ﷺ ir paklausiau: „Kurį žmogų myli labiausiai?“ Jis atsakė: „Aišą.“ Aš pasakiau: „O iš vyrų?“ Jis atsakė: „Jos tėvą (Abu Bakr).“ Aš vėl paklausiau: „O ką (myli) po jo?“ Jis atsakė: „Umar.“³⁰

Pranašas ﷺ taip pat gerbė dukteris. Aiša^{g 31} sakė: „Nemačiau nė vieno elgesiu ir charakteriu panašesnio į Pranašą ﷺ nei Fatima, Pranašo ﷺ dukra. Kai ji lankydavo Pranašą ﷺ, jis atsistodavo ir apkabindavo ją, o tada paprašydavo sėstis į jo vietą.“³²

Štai kaip Pranašas ﷺ elgdavosi su moterimis. Tokia aukšta Pranašo ﷺ moralė bei elgesys – pagrįsti Allaho žodžiais:

„Elkitės su jomis oriai. O jeigu jūs jų neapkenčiate, tai, galimas daiktas, kas nors jums nepakenčiama, o Allahas paruošė jums didelį gėrį.“

(Koranas, 4:19)

Korano aiškintojas Ibn Kasir (lai Allahas būna jam gailestingas) sakė: „Kalbėkite su jomis pagarbiai, elkitės su jomis gerai ir puošniai renkitės prieš jas, darykite dėl jų tai, ko norėtumėte sau.“

Gerų manierų laikymasis savaime teikia daug pasitenkinimo.

28 Al-Bukhari, Nr. 5971.

29 ^f - *Radija llahu anhum* - iš arabų kalbos, tebūnie Allahas jais patenkintas, sakoma kaskart paminėjus Pranašo Muchammedo Kompanionus.

30 Al-Bukhari, Nr. 4358.

31 ^g - *Radija llahu anha* - iš arabų kalbos, tebūnie Allahas ja patenkintas, sakoma kaskart paminėjus Pranašo Muchammedo Kompanionę.

32 At-Tirmizi, Nr. 3872.

Kai Pranašo ﷺ Kompanionai ^f apie tai sužinojo, nusprendė šitai puoselėti. Ibn Abbas ^d sakė: „Aš iš tiesų puošiuosi prieš savo žmoną, nes mėgstu, kai ji tą patį daro prieš mane. Man nepritinka reikalauti visų savo teisių iš žmonos, nes aš irgi turėčiau suteikti visas jai priklausančias teises. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Žmonos turi tokias pačias teises, kaip ir pareigas.“

(Koranas, 2:228)

Tėvo musulmono patarimai sūnui prieš santuoką

Teisingas, dievobaimingas musulmonas su šeimos nariais elgiasi ypač maloniai. Imamas Achmed (lai Allahas būna jam gailėstingas) sakė: „Mano mylimas sūnau, nebus tikros laimės tavo namuose, išskyrus tada, kai sieksi jos, laikydamasis šių dešimties patarimų:

1 ir 2: Moterys mėgsta būti lepinamos ir joms patinka, kai vyras rodo joms savo meilę. Taigi, nebūk šykštuolis tame, nes jei toks būsi, jausmai tarp jūsų atšals.

3: Moterys nekenčia griežtų vyrų ir mielai rūpinasi tais, kurie joms būna malonūs. Taigi, elkis su savo žmona išmintingai, nes tada tarp sutuoktinių klesti meilė ir pasitenkinimas vienas kitu.

4: Moterys mėgsta savo vyrą matyti taip pat gerai atrodantį, kaip ir vyrai mėgsta matyti savo žmonas. Puošni apranga, skanūs kvapai – tai tik pora dalykų, kuriuos vyrai turėtų puoselėti.

5: Namai – moters karalystė. Juose ji turėtų jaustis kaip karalienė savo soste. Negadink šios aplinkos, nes jei tai darysi, žmona bus kupina priešiško tau, net jei to ir neparodys.

6: Moteris myli tiek savo vyrą, tiek savo šeimą. Nekelk jai ultimatumo: „aš arba jie!“ Jei tokioje situacijoje ji pasirinktų tave, žinok, kad savyje ji nuolat nešios priešišumą tavo atžvilgiu.

7: Moteris sukurta iš „lenkto šonkaulio“, ir tai yra jos grožio bei žavesio paslaptis. Tai ne trūkumas, taigi nesielk grubiai, kai ji suklysta, nes gali sulaužyti šį kaulą, ir santuoka baigsis skyrybomis. Tačiau taip pat nežiūrėk pro pirštus į jos klaidas, bet pataisyk jas ir geranoriškai patark, nes, to nepadarius, vėliau ji tavęs neklausys.

8: Moterims įprasta pamiršti visas joms suteiktas malones. Gali būti, kad kurį laiką elgsitės su jomis ypatingai gerai, ir visa tai bus pamiršta, arba padarysite vieną klaidą, o jos sakys: „Iš tavęs nieko gero nesulauksi.“ Neleiskite tokiam jos elgesiui ir savybėms versti jus jos nekęsti arba ją palikti. Iš tiesų, jei nemėgstate vienos jos savybės, yra daugybė kitų, kurios jums patinka.

9: Moterys patiria fizinio silpnumo ir nuovargio laikotarpius. Būtent tuo metu Allahas sumažina joms skirtų pareigų kiekį, o kitas pareigas jos turi atlikti vėliau. Būkite širdingi joms tuo metu ir neužkraukite jų daugybe darbų.

10: Žinok, kad moteris yra kaip belaisvis. Būk malonus jai ir ji bus geriausia, ko vyras gali tikėtis savo gyvenime.

Motinos musulmonės patarimai dukrai prieš santuoką

Panašaus pobūdžio patarimus daugybė moterų davė savo dukroms. Kai Umm Ijas dukra ištekėjo už Amr bin Hadžar, Kinda karaliaus, savo dukrai ji sakė: „Mano mieloji dukra, duosiu tau kelis patarimus; tebūnie jie priminimu: „Mano brangioji dukra, tu palieki aplinką, prie kurios esi pripratusi ir įžengsi į namus, kurie tau svetimi. Būk maloni savo vyrui, ir jis taps geras tau. Mano mieloji dukra, atmink šiuos svarbius dalykus, ir jūs būsite laimingi:

*Būk juo patenkinta ir gerbk jį.

*Visada prieš jį atrodyk gražiai ir venk nemalonaus kvapo.

*Rūpinkis juo, kai jis ruošiasi miegoti ir kai yra alkanas.

*Paklusk jam ir neatskleisk jo paslapčių. Jei tai darysi, nebūsi apsaugota nuo jo išdavystės. Nedemonstruok džiugesio, kai jis sielvartauja, ir nebūk liūdna, kai jis laimingas.“

Taigi moteris islame užima svarbią vietą. Iš tiesų, čia išvardinti patarimai paneigia nepagrįstus tvirtinimus apie moterų priespaudą islame.

Brangus skaitytojau, toliau skaitydamas šią knygelę, sužinosi apie Pranašo Muchammedo ﷺ atsidavimą šeimai. Nepaisant daugybės turimų pareigų, jis niekada nepamiršo, kaip svarbu gerai rūpintis šeima. Iš tiesų, jis ﷺ sakė: „Geriausio iš jūsų tie, kurie geriausio savo žmonoms, o aš esu geriausias iš jūsų savo žmonoms.“³³

Tai tie svertai, pagal kuriuos sprendžiama apie žmones. Allahas labiausiai myli geriausius savo šeimoms. Dėl Pranašo ﷺ užimtumo ir sunkaus gyvenimo būdo Allahas Išaukštintasis nurodė jam suteikti savo žmonoms pasirinkimą – pasilikti su juo arba jį palikti. Aiša^g pasakojo: „Pranašas ﷺ pradėjo nuo manęs ir pasakė: „Aš tau kai ką pasakysiu, dėl ko neskubėk (atsakyti) ir pasitark su savo tėvais.“ Ji pasakė, kad jis jau žino, jog jos tėvai niekada neleistų jai jo palikti. Aiša^g tęsė: „Tada jis pasakė: „Allahas Aukščiausiasis apreiškė:

„O Pranaše, tark savo žmonoms: „Jeigu jūs geidaujate šito gyvenimo ir jo apžavų, ateikit: aš leisiu jums pasisotinti ir paleisiu jus gražiuoju.“

(Koranas, 33:28)

Tada Aiša^g paklausė: „Allaho Pasiuntiny, dėl ko aš turėčiau

tartis su tėvais? Aš iš tiesų noriu Allaho, Jo Pasiuntinio ir Paskutiniojo gyvenimo.“ Aiša ⁸ pasakojo: „Tada visos Allaho Pasiuntinio ﷺ žmonos pasielgė taip pat kaip ir aš.“ ³⁴

Ši istorija parodo, kaip stipriai Pranašo ﷺ žmonos jį mylėjo ir kaip buvo juo patenkintos. Pranašas ﷺ negalėjo sulaikyti jų prievarta; priešingai, jis leido pasirinkti, kokio gyvenimo jos norėtų. Pranašas ﷺ turėjo devynias žmonas. Visos su juo gyveno laimingą, taikų, meilės kupiną gyvenimą.

Pranašas ﷺ iš tiesų žinomas kaip iškiliausia asmenybė visoje žmonijos istorijoje, ir tai yra pripažinę net objektyvūs islamo neišpažįstantys asmenys. Thomas Carlyle, garsus škotų rašytojas, tai pažymėjo savo knygoje „Heroes, Hero-Worship, and the Heroic in History“:

„Tačiau nuo pat mažumės jis buvo žinomas kaip rūpestingas žmogus. Jo Kompanionai vadino jį *Al-Emyn* – tiesos ir ištikimybės žmogumi, teisingu savo veiksmais, žodžiais ir mintimis. Jie minėjo, kad jis niekada nekalbėjo bereikšmiškai – buvo gana nekalbus, tylus, kai nebūdavo, ką pasakyti, bet kai kalbėdavo, tai darydavo pačiu laiku, išmintingai, nuoširdžiai ir visada taikliai viską paaiškindavo. Iš tiesų, tik tada kalbėti yra prasminga, ir žodžiai turi vertę! Gyvenime jį matome buvus rimtu, brolišku, doru vyru, puikaus, nuoširdaus charakterio. Jis buvo draugiškas, širdingas, mėgstantis kompaniją, netgi linksmas – kartu su juo buvo galima gerai pasijuokti, nors tai buvo toks žmogus, kuriam juokas, kaip ir visa kita jame, atrodė nepritinkantis; jis buvo tas, kuris, rodos, negalėjo juoktis! Spontaniškas, entuziastingas, tačiau teisingas, žodžio žmogus! Pilnas beprotiškų gebėjimų, užsidegimo ir žinių, vertas begalinės pagarbos, nerafinuotas, vykdančias savo gyvenimo užduotį Dykumos gilumoje.“

„Sakai, kad jie vadino jį pranašu? Kodėl tada jis stovėdavo akis į akį su jais, nebuvo apgaubtas jokia paslaptimi: lopydavo sau apsiaustą, taisydavosi batus, kovodavo, patarinėdavo ir įsakinėdavo,

būdamas tarp jų? Jie turėjo matyti, koks jis žmogus, kad ir kaip jie jį vadino. Jokiam tiaromis išdabintam imperatoriui niekas nepakludavo taip, kaip šiam savo paties rankomis sulopytu apsiaustu apsigobusiam vyrui. Manau, jog jam reikėjo būti tikru didvyriu, kad ištvirtų visus dvidešimt trejus metus trukusius sunkius išbandymus.“

Poilsio svarba

Islamas moko musulmonus pusiausvyros. Kad, uoliai atliekant religines pareigas, neapimtų nuobodulys ar tingulys, svarbu pasimėgauti leidžiamomis pramogomis.

Atrasti tą pusiausvyrą gyvenime – nelengva užduotis. Niekada nevalia pamiršti Dievo. Ankstyvaisiais islamo laikais Pranašo ﷺ Kompanionai^f manė, kad islamas yra toks rimtas tikėjimas, kad jame nėra vietos linksmybėms. Chanzalah bin Chuzaim al-Chanafy^d sakė: „Aš sutikau Abu Bakr^d ir jis paklausė: „Kaip laikais, Chanzalah?“ Liūdnai atsakiau: „Chanzalah tapo veidmainiu!“ Abu Bakr^d, nustebintas tokio atsakymo, šūktelėjo: „*Subchanallah* (šlovė Allahui)! Kodėl taip sakai?“ Atsakiau: „Kai būname su Allaho Pasiuntiniu ﷺ, jis primena mums apie Rojų ir Pragarą taip, lyg matytume juos savo pačių akimis, bet kai Allaho Pasiuntinį ﷺ paliekame ir rūpinamės savo sutuoktinėmis, vaikais, verslu, daugybę dalykų (apie Pomirtinį gyvenimą) pamirštame.“ Abu Bakr^d tarė: „Prisiekiu Allahu, aš patiriu tą patį!“ Taigi aš ir Abu Bakr nuėjome pas Allaho Pasiuntinį ﷺ ir tarėme jam: „Allaho Pasiuntiny, Chanzalah tapo veidmainiu.“ Allaho Pasiuntinys ﷺ paklausė: „Kas tau nutiko?“ Aš atsakiau: „Allaho Pasiuntiny, kai būname su tavimi, mums primeni apie Rojų ir Pragarą taip, lyg matytume juos savo pačių akimis, bet kai tave paliekame ir rūpinamės savo sutuoktinėmis, vaikais ir verslu,

daugybę dalykų pamirštame.“ Allaho Pasiuntinys ﷺ pasakė: „Prisiekiu Tuo, Kurio Rankoje yra mano gyvenimas, jei jūs liktumėte tokioje pat (dvasios) būsenoje (su savo šeimomis, kaip ir) būdami su manimi ir nuolat prisimintumėte Allahą, Angelai (nusileistų iš Dangaus) paspausti jums rankas (jums būnant) lovose ir kelyje, bet, Chanzalah, yra laikas (skirtas žemiškiems reikalams) ir laikas (skirtas maldai bei apmąstymams).“ Jis tai pasakė tris kartus.“ ³⁵

Čia kalbama apie tinkamą laiko paskirstymą ir būtinybę atsipalaiduoti. Pranašas ﷺ žengė dar toliau ir nurodė, kad suteikti laimę savo šeimos nariams ir branginti juos yra ne tik geras poelgis, bet ir toks, už kurį dosniai Viešpaties atlyginama! Pranašas ﷺ sakė: „Viskas, kas nesusiję su Allaho prisiminimu, yra tik linksmybės ir žaidimai (t. y. nieko verta, beprasmiška), išskyrus keturis dalykus: žaidimai su žmona (t. y. laiko leidimas su šeima), žirgo treniravimas, varžymasis lenktynėse ir mokymasis plaukti.“ ³⁶

Kultūrinis suvokimas apie tai, kas yra linksmybės, buvo pakeistas amžiams, kai Kompanionai ^f pamatė Allaho Pasiuntinį ﷺ elgiantis taip, kaip jis mokė. Džabir bin Samurah ^d pasakojo, kad Allaho Pasiuntinys ﷺ neatsistodavo iš vietos, kur atlikdavo aušros maldą, iki saulėtekio, o kai saulė patekėdavo, jis pakildavo, ir jie (Kompanionai ^f) šnekučiuodavosi, kalbėdavo (apie tai, ką darydavo priešislaminio laikotarpio) ir juokdavosi, o Pranašas ﷺ šypsodavosi. ³⁷

Pranašas ﷺ taip pat pabrėžė poilsio svarbą ir netgi nurodė pailsėti ir mėgautis leidžiamomis pramogomis. Štai ką jis pasakė Abdullah bin Amr ^d: „Abdullah, aš girdėjau, kad tu pasninkauji visą dieną ir meldiesi visą naktį.“ Šis atsakė: „Taip, Allaho Pasiuntiny,

35 Muslim, Nr. 2750.

36 Sachych Al-Džami, Nr. 4534.

37 Muslim, Nr. 2322.

tai tiesa!” Pasiuntinys ﷺ tarė jam: „Nesielk šitaip. Vietoj to, kartais pasninkauk, o kartais – ne. Melskis, bet kartu ir pamiegok naktį, nes, iš tiesų, tavo kūnas turi teisių, tavo akys turi teisių, tavo žmona turi teisių ir tavo svečiai turi teisių.“³⁸

Pranašo ﷺ poilsis žmonių draugijoje

Allaho Pasiuntinys ﷺ ypač mėgo pramogauti su šeimos moterimis, tokiu būdu rodydamas joms meilę ir pagarbą. Aiša ^g sakė: „Pranašas ﷺ sėdėjo ir išgirdo lauke triukšmaujant kažkokius žmones su vaikais. Tai buvo grupė, susirinkusi aplink šokančius abisinus. Jis tarė: „Aiša, ateik ir pažiūrėk!” Aš padėjau skruostą ant jo peties ir žiūrėjau pro plyšelį. Tada jis paklausė: „Aiša, ar jau pakankamai (pažiūrėjai)? Ar jau pakankamai (pažiūrėjai)?“ Aš atsakiau: „Ne“, tik norėdama sužinoti, kiek aš jam reiškiu, ir mačiau, kaip jis perkėlinėjo savo svorį nuo vienos kojos ant kitos (turint galvoje, kad jis pavargo, bet laikėsi taip tol, kol ji stebėjo šį reginį).“³⁹

Kitame perdavime Aiša ^g sakė: „Prisiekiu Allahu, mačiau Pranašą ﷺ, stovintį prie mano kambario durų, kai abisinai žaidė su ietimis mečetėje. Allaho Pasiuntinys ﷺ uždengė mane savo apsiaustu, kad galėčiau stebėti šį žaidimą per jo petį. Dėl manęs jis taip stovėjo tol, kol man buvo gana (žiūrėti).“⁴⁰

1. Pranašas ﷺ ilsėdavosi savo žmonių draugijoje ir nekreipdavo dėmesio į tam tikrus dalykus tam, kad jas pamalonintų. Allaho valia Pranašo Muchammedo ﷺ elgesys buvo ypač humaniškas. Jis niekada neužgaudavo kitų jausmų, o jei kas nors su juo pasielgdavo nemandagiai, nekreipdavo į tai dėmesio,

38 Al-Bukhari, Nr. 1975.

39 As-Silsilah As-Sachyha, Nr. 7/818.

40 Ghayat Al-Maram, Nr. 385.

atleisdavo, susilaikydavo nuo grubaus elgesio.

Aiša ^g pasakojo, kad Mina dienomis (Dzul Chidža mėnesio 11-oji, 12-oji ir 13-oji diena) Abu Bakr atėjo pas ją į namus, kur dvi mergaitės mušė tambūriną, o Pranašas ^ﷺ gulėjo užsidengęs drabužiais. Abu Bakr subarė jas, bet Pranašas ^ﷺ atsidendė veidą ir pasakė: „Palik jas, dabar šventinės (*Id*) ir Mina dienos.“ ⁴¹

2. Pranašas ^ﷺ pokštaudavo su žmonomis. Islame nurodoma, kad musulmonas turi būti linksmas, gerai nusiteikęs, tačiau kartu turi susilaikyti nuo pajuokavimų, kurie keltų nerimą.

Aiša ^g pasakojo: „Allaho Pasiuntinys ^ﷺ grįžo į mano namus po *džanaza* maldos Al-Baky (kapinėse), o man skaudėjo galvą. Pasakiau: „O, mano galva!“ Jis atsakė: „Aiša, verčiau aš turėčiau sakyti: „Mano galva! (t. y. lyg sakant, kad Aišos liga praeis, o jo – ne, nes artėja mirtis)“ Tada jis tarė: „Argi tau bėda, jeigu tu numirtum anksčiau manęs? Aš juk nuprausčiau tave, įsukčiau į drobulę, pasimelsčiau už tave ir palaidočiau!“ Tada aš pasakiau: „Aš jau beveik matau, kaip tu tai darai! Prisiekiu Allahu, atlikęs tai, ką minėjai, grįžtum į mano namus ilsėtis ten su kitomis savo žmonomis!“ Pranašas ^ﷺ nusišypsojo ir, neilgai trukus, susirgo paskutinį sykį (ir mirė). ⁴²

Šeimoje Pranašas ^ﷺ buvo visada linksmas. Aiša ^g pasakojo: „Atnešiau Pranašui ^ﷺ pačios išvirtos sriubos su miltais ir, jam sėdint tarp manęs ir Saudos ^g (vienos iš jo žmonių), pasakiau jai: „Valgyk!“, tačiau ji atsisakė. Tada pagrasinau: „Valgyk, arba ištrinsiu šituo maistu tau veidą!“ Bet ji vėl atsisakė“. Tada Aiša ^g įmerkė ranką į sriubą ir šiek tiek ištepė ją Saudos ^g veidą. Pranašas ^ﷺ juokėsi, patraukė koją, kad Sauda galėtų pasiekti Aišą ^g, ir pasakė

41 Al-Bukhari, Nr. 987, 988.

42 Ad-Darimi, Nr. 5971.

jai: „Ištepik jos veidą!” Ji taip ir padarė, o Pranašas ﷺ juokėsi. ⁴³

3. Pranašas ﷺ juokdavosi kartu su šeima. Juokas – natūrali emocija. Pranašas ﷺ juokdavosi iš savo šeimos pokštų. Jis yra sakęs: „Šypsojimasis broliui yra labdara.“ ⁴⁴

Abu Zarr perdavė: „Allaho Pasiuntinys ﷺ sakė man: „Nesumenkink jokio gero poelgio, net jei tai tėra (tikėjimo) brolio sutikimas su šypsena.“ ⁴⁵

Santuoka ir intymumas islame

Allahas Išaukštintasis Korane sako:

„Iš Jo ženklų – kad Jis sukūrė iš jūsų pačių jums žmonas, kad jūs gyventumėte su jomis kartu. Ir įdiegė tarp jūsų meilę ir gailestį. Iš tiesų tai – ženklas žmonėms, kurie mąsto!”

(Koranas, 30:21)

Islamas pasisako už žmogiškus santykius. Neleidžiama tenkinti seksualinių poreikių nekontroliuojamais, gyvuliškais būdais. Apie islamą rašęs Muhammad Qutb sakė:

„Islame nėra jokių neaiškumų dėl intymių santykių. Galioja tikslūs nurodymai, kuriais remdamasis žmogus gali patenkinti natūralius poreikius (tarp kurių – ir seksualiai poreikiai), ir jam nėra draudžiama to daryti. Nurodymai islame (dėl šių dalykų) yra kaip tiltai virš upokšnių – nesustabdo jų tėkmės, tačiau padeda juos perbristi. Tokiu būdu pasiekiami ir kiti tikslai, kurie kitaip (nepastačius tiltų) nebūtų pasiekti. Būtent tai, kalbant apie žmogaus seksualinius poreikius, ir yra islamo tikslas. Taisyklės nustatytos ne

43 As-Silsilah As-Sachycha, Nr. 7/363.

44 Adab Mufrad, Nr. 684.

45 Muslim, Nr. 2626.

tam, kad uždraustų ar nuslopintų šiuos poreikius, bet tam, kad juos sureguliuotų, nes tai – Allaho nurodytos ribos. Allahas sako: „Tokios Allaho ribos, tad nesiartinkite prie jų!” Tokias štai saugias ribas nustatė Allahas, kuriose žmogus gali eikvoti energiją ir kurios neša gėrį tiek jam, tiek visuomenei.“⁴⁶

Pranašas ﷺ uždraudė atsisakyti šio gyvenimo grožio ir gyventi tremtinio gyvenimą. Kai vienas iš jo Kompanionų prašė leidimo duoti celibato įžadus, jis tai uždraudė. Kitame perdavime teigiama: „Keli Allaho Pasiuntinio ﷺ Kompanionai^f klausinėjo jo žmonių apie Pranašo ﷺ privačiai atliekamus (garbinimo) veiksmus. Vienas iš jų tarė: „Aš nevesiu moterų.“ Kitas pasakė: „Aš nevalgysiu mėsos (t. y. pastoviai pasninkausiu)“. Dar kažkas iš jų pasakė: „Aš nemiegosiu lovoje (t. y. naktimis melsiuosi)“. Jis (Pranašas ﷺ) paklausė: „Kas nutiko šiems žmonėms, kad jie taip kalba, kai aš meldžiuosi, bet ir miegu, pasninkauju ir nutraukiu pasninką, ir taip pat vedu moteris? Tas, kuris nusisuka nuo mano *sunnos* (t. y. mano pavyzdžio), nėra iš mano (bendruomenės).“⁴⁷

Pranašas ﷺ liepė musulmonams vesti. Jis sakė: „Jaunuoliai, kurie išgalite (finansiskai) vesti, veskite, nes tai padeda nuleisti žvilgsnius ir apsaugoti savo lytinius organus (nuo neteisėtų lytinių santykių).“⁴⁸

Pranašas ﷺ taip pat skelbė, kad santuoka yra vienas iš Viešpaties garbinimo būdų. Jis sakė: „Intymūs santykiai (su savo žmona) taip pat yra labdara (t. y. apdovanojamas veiksmas). Kompanionai^f paklausė: „Allaho Pasiuntiny, ar bus apdovanotas ir tas, kuris patenkins seksualinius poreikius (su žmona)?“ Allaho Pasiuntinys ﷺ atsakė: „Argi tas, kuris atliktų draudžiamą (t. y. suartėtų su jam neteisėta moterimi), neužsitarnautų nuodėmės? Panašiai, jei jis atlieka leidžiamą (t. y. suartėja su žmona), bus

46 Muhammad Qutb. *Manhaj at-Tarbiyah al-Isaamiyyah*. Vol. 2, p. 218-9.

47 Muslim, Nr. 1401.

48 Al-Bukhari, Nr. 5066.

Artumo puoselėjimas

Štai keletas nurodymų ir pavyzdžių iš Pranašo ﷺ gyvenimo, kaip svarbu išlaikyti fizinį bei dvasinį artumą:

1. Ištikimybė žmonoms. Pranašas ﷺ musulmonams nurodė, kad, pamatę kitą moterį, sukeliančią jiems lytinį potraukį, suartėtų su savo žmonomis ir taip leidžiamu būdu šią aistrą numalšintų. Šitaip musulmonas išvengs netinkamo elgesio ir Šėtono šnabždesių.

2. Šeimos ilgesys. Negerai praleisti daug laiko toli nuo šeimos, o keliaujant reikėtų pasistengti grįžti kuo greičiau. Pranašas ﷺ sakė: „Kelionės yra kankynė, nes kliudo miegui, maitinimuisi ir gėrimui. Taigi, baigę reikalus, skubėkite pas šeimą.“ 50

3. Meilės stiprinimas. Dovanos – meilės ir draugystės išraiška. Pranašas ﷺ sakė: „Dovanokit dovanas, kad mylėtumėte vienas kitą (nes jos suminkština širdis).“ 51

Pranašas ﷺ taip pat kalbėjo: „Musulmonės, nesumenkinkite kaimynės dovanos, net jei tai tik avies kanopa.“ 52

4. Pranašas ﷺ saugojo šeimą nuo nuodėmių darymo. Atsakingas sutuoktinis yra dėmesingas ir rūpestingas. Šėtonui visada norisi žmogui pakenkti, atitraukti jį nuo to, kas teisinga. Pranašas ﷺ sakė: „Akių svetimavimas yra (geidulingas) žiūrėjimas (į draudžiamą). Ausų svetimavimas yra klausymasis (draudžiamo,

49 Muslim, Nr. 1006.

50 Al-Bukhari, Nr. 3001.

51 Al Bukhari, Al Adab Al Mufrad Nr. 594.

52 Al Bukhari, Nr. 2566.

gašlaus). Liežuvio svetimavimas yra (nemoralus) kalbėjimas (su svetimomis moterimis). Rankų svetimavimas yra (geidulingas) pagriebimas. Kojų svetimavimas yra ėjimas (ten, kur ketinama svetimausti). Širdis trokšta ir geidžia, todėl iš tiesų lyties organai gali tuo patikėti (jai paklusti ir pradėti svetimausti) arba atsisakyti.“⁵³

Pranašas ﷺ paliko nuostabų pavyzdį. Aiša^g pasakojo: „Kai tikinčiosios emigravo pas Allaho Pasiuntinį ﷺ, jos buvo išbandomos (prisiekdavo Pranašui) pagal Allaho žodžius:

„O Pranaše! Kai ateis pas tave tikinčios moterys, prisiekinėdamos tau (kad jos nieko neprisidurs Allahui bendrininku ir nevogs, nepaleistuvais, nežudys savo vaikų ir nešmeiš to, kas tarp jų rankų ir kojų, ir paklus tau geruose darbuose, tai išklausk jų priesaiką ir prašyk joms atleidimo Allaho, - juk Allahas – Atleidžiantis, Maloningas).“

(Koranas, 60:12)

<...> Prisiekiu Allahu, Allaho Pasiuntinio ﷺ ranka niekada neliestė jokios moters rankos (t. y. niekada nepaspaudė joms rankų), jis priimdavo priesaiką tik žodžiu.“⁵⁴

5. Atviri Pranašo ﷺ meilės prisipažinimai. Ypatingą vietą Pranašo ﷺ gyvenime užėmė Khadidža. Jis prisimindavo ją ir reikšdavo jai pagarbą iki pat savo mirties. Aiša^g sakė: „Aš nepavydėjau nė vienai Pranašo ﷺ žmonių taip, kaip pavydėjau Khadidžai^g, nors jos nė nemačiau (nes Aišos ir Pranašo santuoka įvyko praėjus trejiems metams po Khadidžos mirties).“ Ji pridūrė: „Kaskart, kai Allaho Pasiuntinys ﷺ paskersdavo avį, sakydavo: „Nusiųskite tai Khadidžos draugėms.“ Vieną dieną aš jį paerzinau, sakydama: „(Vien tik) Khadidža (tavo galvoje)!“ Į tai Allaho Pasiuntinys ﷺ atsakė: „Meilė jai man buvo suteikta (Paties

53 Muslim, Nr. 2658.

54 Ibn Madžah, Nr. 2342.

Allaho).“ ⁵⁵

6. Švaros laikymasis. Be nurodymų laikytis etikos ir aukštų moralės normų, musulmonams taip pat įsakyta rūpintis higiena. Pranašas ﷺ sakė: „Jei kuris nors iš jūsų turėjote lytinių santykių su žmona ir norite pakartoti, turite atlikti *ūdu* (t. y. mažąjį apsiprausimą).“ ⁵⁶

Paklaustas apie tai, jis atsakė: „Tai tyriau, geriau ir švariau.“ ⁵⁷

7. Meilės žmonoms rodymas. Tikra meilė peržengia visas ribas. Ji rodoma, kas benutiktų, ji nesvyruoja. Tai pamoka, kurią išmokome iš savo mylimo Pranašo ﷺ gyvenimo pavyzdžio. Aiša ^g pasakojo: „Aš su Pranašu ﷺ prausdavomės (vandeniu) iš vieno indo, būdami *džunub* būsenos (netyrumo būseną po lytinių santykių). Menstruacijų metu, jis liepdavo man užsijuosti *izar* (audinys, dengiantis kūną žemiau liemens) ir myluodavo mane (nebaigiant to lytiniais santykiais). *Itikaf* (atsiskyrimo ir buvimo mečetėje vien garbinimo tikslais) laikotarpiu, jis padėdavo galvą šalia manęs, ir aš ją išplaudavau, (net) kai man būdavo menstruacijos.“ ⁵⁸

8. Miegamojo paslapčių saugojimas. Tiek vyrui, tiek žmonai draudžiama atskleisti miegamojo paslaptis. Pranašas ﷺ sakė: „Iš tiesų tarp blogiausių Allaho akivaizdoje Prikelties dieną bus vyras, kuris (intymiai) suartėja su žmona, ir ji (intymiai) suartėja su juo, o paskui jis atskleidžia jos paslaptis.“ ⁵⁹

9. Maloniniai kreipiniai. Pranašas ﷺ vadindavo Aišą ^g „Aiš“ (mažybiniu vardu) ir „Chumaira“ (t. y. baltaode moterimi, paraudusiais skruostais). ⁶⁰

55 Muslim, Nr. 2435.

56 Muslim, Nr. 308.

57 Abu Davud, Nr. 219.

58 Al-Bukhari, Nr. 299, 300, 301.

59 Muslim, Nr. 1437.

60 As-Silsilah As-Sachyha, Nr. 3277.

10. Artumo su žmonomis išlaikymas menstruacijų periodais. Pranašas ﷺ ilsėdavosi kartu su žmona po ta pačia antklode, net ir tada, kai ši sirgdavo mėnesinėmis. Jis sėdėdavo šalia žmonos, valgydavo kartu su ja, gerdavo kartu, būdavo jai meilus. Tuo tarpu Senajame Testamente (krikščionių ir žydų Šventajame Rašte) moterys menstruaciniu laikotarpiu laikomos nešvariomis! ⁶¹

Aiša ^g sakė: „Pranašas ﷺ atlikinėjo naktinę maldą, o aš buvau šalia jo, nors man buvo menstruacijos. Buvau apsidengusi apklotu, kurio dalis buvo ant jo.“ ⁶²

Aiša ^g taip pat sakė: „Pranašas ﷺ atsiremdavo į mane (mano kelius), (net) kai man būdavo menstruacijos, ir recituodavo Koraną.“ ⁶³

11. Maudynės kartu. Pranašas ﷺ maudydavosi kartu su žmona. Aiša ^g pasakojo: „Aš ir Allaho Pasiuntinys ﷺ maudydavomės (naudodami vandenį) iš vieno indo. Jis rungtyniaudavo su manimi, o aš rungtyniaudavau su juo (dėl vandens), kol jis sakydavo: „Palik ir man!“. Arba aš sakydavau: „Palik ir man!“ ⁶⁴

12. Bučiniai. Dovanokite savo sutuoktinei bučinius. Išeidami iš namų, įpraskite žmoną pabučiuoti, o grįžę vėl pasveikinkite ją bučiniu, parodydami, kad nuoširdžiai jos pasiilgote.

Fizinis bendravimas santuokoje labai svarbus, juk sakoma: „Veiksmai kalba geriau už žodžius.“ Rodykite savo sutuoktinei, kad ją mylite. Sėkmingi santykiai priklauso nuo mažų dalykų, turinčių didelę reikšmę. Aiša ^g sakė: „Allaho Pasiuntinys ﷺ norėjo mane pabučiuoti, bet aš jam pasakiau: „Aš pasninkauju!“ Jis atsakė: „Aš

61 žr. Kunigų knyga, 15:19.

62 Muslim, Nr. 514.

63 Al-Bukhari, Nr. 297.

64 Nasa'y, Nr. 412.

irgi pasninkauju!“ ir (nepaisant to) mane pabučiavo.“ ⁶⁵

Žmogiškoji Pranašo ﷺ prigimtis

Allaho Pasiuntinys ﷺ buvo tik žmogus. Allahas Išaukštintasis įsakė jam perduoti islamo žinią žmonijai, kad ši išsivaduotų iš žmonių sukurtų santvarkų priespaudos ir būtų gražinta į teisingą, Viešpaties nurodytą kelią. Allahas Išaukštintasis kalbėjo:

„Sakyk: „Išties aš juk – žmogus, panašus į jus; atsiųstas man apreiškimas apie tai, kad Dievas jūsų – Vienintelis Dievas. Ir kas tikisi susitikimo su savo Viešpačiu, tegul daro gerus darbus ir garbindamas savąjį Viešpatį prie Jo nieko nepriduria.“

(Koranas, 18:110)

Pranašas ﷺ neturi dieviškų savybių. Jis nežino Nematomo ir negali niekam nei pakenkti, nei duoti naudos. Jis nevaldo gamtos jėgų. Allahas Išaukštintasis sako:

„Sakyk: „Aš negaliu nieko pakreipti nei savo naudai, nei pakenkimui, jeigu to neįsigeis Allahas. Jeigu aš žinočiau tai, kas paslėpta, aš padidinčiau sau visokį gėrį, ir manęs nepaliestų blogis. Bet aš esu tiktai perspėjantis mokytojas ir žinianešys tautai, kuri tiki.“

(Koranas, 7:188)

Nors Pranašas ﷺ buvo apdovanotas Dievo Žodžio skleidimo misija, niekada tuo nesididžiavo. Jis sakė: „Neliaupsinkite manęs taip, kaip krikščionys liaupsino Marijos sūnų. Iš tiesų, aš esu tik (Viešpaties) vergas, taigi vadinkite mane Allaho vergu ir Jo

Pasiuntiniu.“⁶⁶

Pranašo ﷺ savybės yra visiškai žmogiškos, jis nėra nemirtingas. Allahas Išaukštintasis sako:

„Ir Muchammedas – tik Pasiuntinys. Prieš jį irgi buvo siųsti pasiuntiniai. Nejaugi, jei jis mirs arba bus nužudytas, jūs suksitės bėgti? Kas sukasi bėgti, tas niekuo nepakenks Allahui, o Allahas atlygins dėkingiesiems.“

(Koranas, 3:144)

Pranašas ﷺ patirdavo visus žmogiškus sunkumus, sirgdavo ir būdavo silpnas. Abdullah bin Masūd^d sakė: „Aš aplankiau Allaho Pasiuntinį ﷺ, kai jis labai karščiavo. Pasakiau: „Allaho Pasiuntiny, tu stipriai karščiuoji!“ Jis atsakė: „Taip, aš karščiuoju kaip jūs du karščiuotumėte.“ Aš paklausiau: „Ar dėl to, kad tau bus skirtas dvigubas atlygis?“ Jis atsakė: „Taip, kai musulmoną kamuoja kokia nors bėda, net jei tai būtų tik pušies spyglio dūris, Allahas per tai (šiuos nepatogumus) atleidžia jam jo nuodėmes panašiai taip, kaip medžiai numeta lapus.“⁶⁷

Norint suprasti, kodėl Pranašas ﷺ sakė: „Aš karščiuoju kaip jūs du karščiuotumėte“, reikia paskaityti kitą perdavimą: „Saad bin Abi Uakkas^d pasakojo sakęs: „Allaho Pasiuntiny, kokiems žmonėms bus skirti sunkiausi išbandymai?“ Jis atsakė: „Pranašui, tada esantiems arčiausiai jo (tikėjimu ir dievobaimingumu), tada esantiems arčiausiai šių (tikėjimu ir dievobaimingumu). Žmogus išbandomas pagal savo tikėjimą. Jei jis tvirtas savo tikėjime, jo išbandymai sunkesni, o jei jis silpnas, išbandomas pagal savo tikėjimo stiprumą. (Viešpaties) Tarnas bus išbandomas tol, kol vaikščios žeme be nuodėmių.“⁶⁸

Pranašas ﷺ patyrė tiek liūdesio, kiek niekas kitas nėra patyręs. Iš tiesų, jis išgyveno visus žmogiškus jausmus. Kai Pranašo

66 Al-Bukhari, Nr. 3445.

67 Al-Bukhari, Nr. 5648.

68 At-Tirmizi, Nr. 2398.

ﷺ sūnus Ibrahim sunkiai susirgo ir tapo akivaizdu, kad jis nebepasveiks, Pranašas ﷺ skubiai nuėjo jo aplankyti. Ašaros riedėjo jo skruostais, o po sūnaus mirties jis sakė: „Akys pilnos ašarų, širdis liūdi, bet mes sakome tik tai, kas pamalonina Allahą. Ibrahim, mes sielvartaujame dėl tavęs (kad mus palieki).“ ⁶⁹

Pranašas ﷺ taip pat kartais ką nors užmiršdavo. Ibn Syryn pasakojo, kad Abu Huraira ^d sakė: „Allaho Pasiuntinys ﷺ vedė vieną iš *iša* maldų (t. y. iš keturių rakatų) (Abu Huraira minėjo kurią, bet aš pamiršau).“ Abu Huraira pridūrė: „Jis pasimeldė du rakatus ir tada (per anksti) pabaigė maldą su *taslym*.“ <...> Skubantieji išėjo pro mečetės vartus ir klausinėjo, ar malda buvo sutrumpinta. Tarp jų buvo Abu Bakr ir Umar, bet paklausti apie tai Pranašo ﷺ jie nedrįso. Tada ilgarankis vyras, žinomas kaip Dzul-Jadain, paklausė: „Allaho Pasiuntinys, tu pamiršai, ar malda buvo sutrumpinta?“ Pranašas ﷺ atsakė: „Aš nei pamiršau, nei malda buvo sutrumpinta!“ Ir pridūrė: „Ar tai, ką sakė Dzul Jadain, – tiesa?“ Jie (žmonės) atsakė: „Taip, tai tiesa.“ Pranašas ﷺ atsistojo ir pabaigė likusią maldos dalį, kurią buvo pamiršęs, atliko *taslym*, tada pasakė „Allahu Akbar“ ir atliko suklupimą taip pat, kaip suklupdavo (maldoje) arba ilgiau. Paskui pakėlė galvą, sakydamas „Allahu Akbar“, pakartojo „Allahu Akbar“ ir suklupo, kaip suklupdavo (maldoje) arba ilgiau (t. y. atliko du užmiršimo suklupimus, vadinamus *sudžūd as-sahu*). Tuomet pakėlė galvą ir pasakė „Allahu Akbar“. ⁷⁰

Pranašas ﷺ kartais klysdavo ir žemiškuose reikaluose. Sykį jisėjo pro datulių palmių sodą ir pamatė žmones, užsiimančius medžių apdulkinimu. Jis paklausė: „Ką šie žmonės daro?“ Jie atsakė: „Jie paima kai ką iš vyriškosios (augalo) dalies ir įsodina į moteriškąją (augalo) dalį. Jis pasakė: „Nemanau, kad tai duos bent kiek naudos“. Žinia apie tai pasiekė juos (tuos žmones), taigi jie nutraukė (apdulkinimo darbus), ir derlius sunyko. Apie tai sužinojęs, Pranašas ﷺ tarė: „Tai buvo tik mano nuomonė. Jei tai duos kiek naudos, tada darykite tai. Aš – tik žmogus, kaip ir jūs, ir mano mintys

69 Muslim, Nr. 2315.

70 Al-Bukhari, Nr. 482.

gali būti teisingos arba klaidingos, bet kai aš jums sakau: „Allahas sako“, niekada nekalbu melo apie Allahą!”⁷¹

Su žmonėmis Pranašas ﷺ elgėsi tik kaip žmogus. Jo elgesys buvo labai malonus. Pranašas ﷺ sakė: „Allahai, aš esu tiktai žmogus, taigi, jeigu kurį nors musulmoną užgavau ar šiurkščiai su juo kalbėjau, ar jį nubaudžiau, padaryk tai (tokį mano elgesį) apvalymo (nuo jo nuodėmių) ir (Tavo) gailestingumo jam (Prikelties dieną) priežastimi.“⁷²

Pranašas ﷺ taip pat buvo tik žmogus, taikydamas Allaho Aukščiausiojo įstatymus. Priimdamas teisinius sprendimus, jis stengėsi būti teisingas ir sakė: „Aš esu tiktai žmogus. O jūs (nusiteikę vienas priešais kitą) ateinate pas mane su savo reikalais (kad nuspręščiau, kuris yra teisas, o kuris klysta). Ir galbūt vienas iš jūsų gali sugebėti pristatyti savo pusę iškalbingiau ir labiau įtikinamai nei kitas, ir aš priimsiu sprendimą pagal tai, ką girdžiu. Taigi, jei aš kada nors (per klaidą) nuspręsiu ir suteiksiu vieno brolio teisę kitam (broliui), tada jis (pastarasis) turėtų jos nepriimti, nes aš duodu jam tik (Pragaro) Ugnies gabalą.“⁷³

Pranašas ﷺ buvo labai žmogiškas ir socialiniame gyvenime. Jis buvo vedęs ir skatino kitus vesti bei susilaukti palikuonių. Allahas Išaukštintasis sako:

„Mes siųsdavom pasiuntinius iki tavęs ir skirdavom jiems žmonas bei palikuonis. Nėr buvę, kad pasiuntinys duodavo ženklus kitaip, nei Allahui leidus. Kiekvienam laiko tarpsniui – savas Raštas.“

(Koranas, 13:38)

71 Ibn Madžah, Nr. 2470.

72 Muslim, Nr. 2601.

73 Al-Bukhari, Nr. 7169.

Pranašo ﷺ humaniškumas šeimoje

1. Atlaidumas žmonoms. Allaho Pasiuntinys ﷺ atleisdavo savo žmonių pavydą. Jo elgesys buvo toks pozityvus, kad kaip mat išsklaidydavo įtampą. Anas bin Malik^d pasakojo: „Kai Allaho Pasiuntinys ﷺ buvo vienos iš savo žmonių namuose, kita tikinčiųjų motina (t. y. jo žmona) atsiuntė jam lėkštę su maistu. Žmona, kurios namuose Pranašas ﷺ buvo, sudavė per tarno ranką taip, kad lėkštė nukrito, ir indas sudužo. Pranašas ﷺ surinko indo duženas, tada ant jų pradėjo dėti maistą, kuris buvo lėkštėje, ir pasakė: „Jūsų motina (mano žmona) supavydėjo.“ Tada jis užlaikė tarną tol, kol žmona, kurios namuose jis buvo, atnešė (sveiką) indą. Jis atidavė sveiką indą žmonai, kurios indas buvo sudaužytas, ir paliko sudužusį indą namuose, kuriuose jis buvo sudaužytas.“⁷⁴

2. Žmonių minėjimas geru žodžiu. Ištikimybė, atsidavimas, malonus elgesys – gero charakterio ženklai. Kada tik Pranašo ﷺ akivaizdoje būdavo minima Khadidža^g, jis atsiliepdavo apie ją tik palankiai ir labai ją girdavo.

Aiša^g sakė: „Kaskart, kalbėdamas apie Khadidžą, Allaho Pasiuntinys ﷺ minėdavo ją geriausiais žodžiais. Vieną dieną aš supavydėjau ir pasakiau jam: „Matau, kad dažnai ją mini, ar Allahas nedavė tau nieko geriau nei ji?“ Pranašas ﷺ atsakė: „Ne, prisiekiu Allahu, Allahas nedavė man nieko geriau nei ji. Ji patikėjo manimi, kai kiti žmonės netikėjo, ji patikėjo manimi, kai kiti žmonės nuo manęs nūsusuko. Ji dalinosi su manimi savo turtu, kai kiti apribojo man (pragyvenimo šaltinius), ir Allahas palaimino mane ir ją vaikais, kai neleido (turėti) vaikų su (kitomis) moterimis.“⁷⁵

3. Švelnumas su moterimis. Per visą gyvenimą ir dar iki

74 Al-Bukhari, Nr. 5225.

75 Achmed, Nr. 24908.

islamo žinios atėjimo Pranašas ﷺ nėra sudavęs moteriai! Nėra namų be dūmų, ir Pranašo ﷺ namai buvo ne išimtis.

Aiša ^g sakė: „Allaho Pasiuntinys ﷺ niekada nėra sudavęs moteriai.“ ⁷⁶

Taip pat Aiša ^g sakė: „Allaho Pasiuntinys ﷺ niekam nėra sudavęs savo ranka, nei moteriai, nei tarnui, išskyrus kovoje vardan Allaho, ir niekada nekeršijo dėl nieko, išskyrus tada, kai būdavo pažeidžiama tai, ką Allahas padarė neliečiama – tada jis atkeršydavo vardan Allaho Aukščiausiojo, Didingojo.“ ⁷⁷

(Net) kai Uchud mūšio metu kureišų žmonės smogė Pranašui ﷺ ir išmušė dantį, jo žaizda kraujavo, o jis tarė: „Allahe, atleisk mano žmonėms, nes jie neišmano!“ ⁷⁸

4. Pranašo ﷺ gailiaširdiškumas. Allaho Pasiuntinys ﷺ buvo vedęs devynias žmonas. Kiekviena santuoka buvo sudaryta dėl tam tikros priežasties. Su Sauda bint Zam'ah jis susituokė vien tam, kad išreikštų jai meilę bei užuojautą. Kai Pranašas ﷺ ją vedė, ji buvo penkiasdešimt penkerių, penkeriais metais vyresnė už Pranašą ﷺ. Ši santuoka šokiravo Mekkos žmones, nes Sauda nebuvo nei graži, nei ką nors turėjo, kad kuris nors kitas vyras galėtų jos geisti. Pranašas ﷺ vedė Saudą iš gailesčio, nes ši atvyko į Mediną iš Abisinijos, būdama našle. Po kurio laiko jis svarstė išsiskirti, kad neapsunkintų jos žmonos pareigomis sutuoktiniui. „Sauda bijojo, kad Pranašas ﷺ išsiskirs su ja, tad paprašė: „Neišsiskirk su manimi, pasilik mane savo žmona, o aš (geriau) atiduosiu savo dieną Aišai ^g.“ Jis taip ir pasielgė, ir buvo apreikšta (Allaho dėl šio įvykio):

„Nėr jiems nuodėmės nuoširdžiai susitaikyti. Juk santaika –

76 Ibn Chibban.

77 As-Silsilah As-Sachycha.

78 As-Silsilah As-Sachycha.

geriau.“

(Koranas, 4:128)

Taigi viskas, dėl ko taikiai susitariama, yra leidžiama.“⁷⁹

5. Pranašo صلی اللہ علیہ وسلم **maloningumas.** Anas bin Malik pasakojo: „Allaho Pasiuntinys صلی اللہ علیہ وسلم įėjo į mečetę ir pamatė virvę, pririštą tarp dviejų kolonų. Jis paklausė: „Kokia čia virvė?“ Jie atsakė: „Tai (tavo žmonai) Zainab ^g, kai ji meldžiasi ir pavargsta (stovėti), laikosi už jos.“ Pranašas صلی اللہ علیہ وسلم tarė: „Nuimkite ją! Melskitės (stovėdami) tiek, kiek galite, o kai pavargstate, atsisėskite.“⁸⁰

Pranašas صلی اللہ علیہ وسلم nenorėjo, kad jo šeima patirtų sunkumų, taigi jis paaiškino, jog melstis stovint reikia tiek, kiek leidžia jėgos.

6. Pasiuntinio صلی اللہ علیہ وسلم **pakantumas.** Allaho Pasiuntinys صلی اللہ علیہ وسلم pasižymėjo nepaprastu pakantumu. Kartais jo žmonių kalbos būdavo užgaudios, tačiau, net susijaudinęs, jis to neparodydavo ir greitai joms atleisdavo. Paprastai jis atsakydavo su šypsena, rodydamas meilę. Vieną dieną Aiša ^g pakėlė balsą prieš Pranašą صلی اللہ علیہ وسلم, o Abu Bakr ^d tai išgirdo ir taip supyko, kad norėjo dukrai suduoti. Pranašas صلی اللہ علیہ وسلم suskubo sulaikyti Abu Bakr ^d, ir šis, labai supykęs, išėjo. „Abu Bakr pasišalinus, Pranašas صلی اللہ علیہ وسلم tarė: „Matai, aš išgelbėjau tave nuo to vyro!“ Abu Bakr ^d palaukė kelias dienas, tada paprašė Allaho Pasiuntinio صلی اللہ علیہ وسلم leidimo ateiti ir rado juos abu (Pranašą صلی اللہ علیہ وسلم ir Aišą) susitaikiusius. Jis tarė: „Leiskite man pasidalinti jūsų taika, kaip jūs dalinotės savo nesantaika!“ Pranašas صلی اللہ علیہ وسلم atsakė: „Mes taip darėme, mes taip darėme.“⁸¹

7. Ramybė tarpusavio santykiuose. Abu Huraira pasakojo: „Beduinas nusišlapino mečetėje, ir žmonės suskubo jo mušti. Allaho

79 At-Tirmizi, Nr. 3040.

80 Nasa'y, Nr. 1643.

81 Abu Davud, Nr. 4999.

Pasiuntinys صلی اللہ علیہ وسلم jiems pasakė: „Palikite jį ir užpilkite kibirą arba (pilną) stiklinę vandens ant tos vietos, kur jis nusišlapino. Tu buvai atsiųstas palengvinti (žmonėms), o ne apsunkinti.“⁸²

Tai – Pranašo صلی اللہ علیہ وسلم elgesio su žmonėmis ir apskritai viso jo elgesio pagrindas.

Aiša ^g sakė: „Chafsai ^g ir man padovanojo maisto. Mes pasninkavome ir nutraukėme pasninką. Tada atėjo Allaho Pasiuntinys صلی اللہ علیہ وسلم ir mes jam pasakėm: „Allaho Pasiuntiny, mums padovanojo dovaną (ši maistą). Norėjome (jį suvalgyti) ir suvalgėme.“ Allaho Pasiuntinys صلی اللہ علیہ وسلم tarė: „(Nieko tokio), pasninkaukite kitą dieną vietoj šios (kurios pasninką nutraukėte).“⁸³

8. Dosnumas šeimos nariams. Geriausias maisto kąsnelis ir vandens gurkšnis yra tas, kurį duodame savo šeimai. Pranašas صلی اللہ علیہ وسلم sakė: „Kad ir kiek (turto) išleistum vardan Allaho, būsi už tai apdovanotas, net jei tai tėra maisto kąsnis įdėtas į žmonos burną.“⁸⁴

9. Vengimas reikšti nepasitenkinimą žmonių elgesiu. Allaho Pasiuntinys صلی اللہ علیہ وسلم jautriai reaguodavo į žmonių jausmus ir nepykdavo, jei jos ką nors netinkamai padarydavo. Amr bin Jasir ^d pasakojo: „Besibaigiant nakčiai, Allaho Pasiuntinys sustojo (kelionėje) pailsėti Ūlat Al-Džaiš (vietovės pavadinimas). Jo žmona Aiša ^g buvo su juo, ir jos vėrinys iš zifar (Jemeno juodųjų ir baltųjų) karoliukų nutrūko ir nukrito. Žmonės užgaišo ieškodami vėrinio iki aušros. Jie neturėjo su savimi vandens (apsiprausimui prieš aušros maldą atlikti), todėl Abu Bakr, supykęs ant jos, tarė: „Tu užlaikei žmones, o jie neturi vandens!“ Tada Allahas Aukščiausiasis ir Didingasis apreiškė leidimą atlikti *tajammum* (sausą apsiprausimą, atliekamą prieš maldą) su švaria žeme. Musulmonai atsistojo su Allaho Pasiuntiniu صلی اللہ علیہ وسلم, palietė (žemę) rankomis, tada jas pakėlė ir,

82 Al-Bukhari, Nr. 6128.

83 Ibn Chibban, Nr. 8:284.

84 Al-Bukhari, Nr. 4409.

nenukratę žemių, perbraukė sau veidus ir rankas pečių link ir vidines rankų puses pažastų link.“⁸⁵

10. Dovanos. Kai vyras ar moteris dovanoja vienas kitam rožes, akivaizdu, kad tarp jų žydi meilė. Allaho Pasiuntinys صلی اللہ علیہ وسلم sakė: „Tam, kuriam įteikiamas kvapnusiis augalas (gėlė), lai neatsisako jo. Jį lengva nešti, ir jis skaniai kvepia.“⁸⁶

11. Gera išvaizda ir malonus kvapas. Tai leis kitiems gerai jaustis jūsų draugijoje. Aiša ^g sakė: „Pranašui صلی اللہ علیہ وسلم būnant *ichram* būsenoje, matydavau, kaip ant jo galvos blizga kvepalai.“⁸⁷

Kai Aišos ^g paklausė: „Pasakyk man, ką Allaho Pasiuntinys صلی اللہ علیہ وسلم daro pirmiausia, kai ateina pas tave (į namus)?“ Ji ^g atsakė: „Atėjęs jis pradėdavo nuo *siuak* (t. y. jis išsivalydavo dantis)“.⁸⁸

Pranašas صلی اللہ علیہ وسلم visada laikėsi tyrumo ir švaros. Anas bin Malik ^d sakė: „Nei ambros, nei muskuso kvapas man niekada nebuvo aromatingesnis nei paties Allaho Pasiuntinio صلی اللہ علیہ وسلم kvapas.“⁸⁹

12. Kalbėjimas apie meilę žmonoms. Pranašas صلی اللہ علیہ وسلم atvirai kalbėjo apie meilę žmonoms, kad ir jo Kompanionai ^f mylėtų savo šeimas. Amr bin Al-Aas ^d sakė: „Nuėjau pas Pranašą صلی اللہ علیہ وسلم ir paklausiau: „Kurį žmogų myli labiausiai?“ Jis atsakė: „Aišą.“ Aš pasakiau: „O iš vyrų?“ Jis atsakė: „Jos tėvą (Abu Bakr).“ Aš vėl paklausiau: „O ką (myli) po jo?“ Jis atsakė: „Umar.“⁹⁰

13. Nerimavimas dėl šeimos moterų saugumo.

85 Achmed, An-Nasa'y Nr. 315.

86 Muslim, Nr. 2253.

87 Nasa'y, Nr. 2693.

88 Ibn Madžah, Nr. 290.

89 Muslim, Nr. 2330.

90 Al-Bukhari, Nr. 4358.

Nerimavimas – natūralus jausmas, kuris Pranašui ﷺ taip pat nebuvo svetimas. Jis norėjo, kad jo žmonos būtų saugios.

Anas bin Malik pasakojo, kaip jis ir Abu Talcha keliavo drauge su Pranašu ﷺ (Medinos link); Safija (Pranašo ﷺ žmona) sėdėjo ant kupranugarės Pranašui ﷺ už nugaros. Nuėjus dalį kelio, staiga pakrypo kupranugarės koja ir abu, Pranašas ﷺ ir (jo) moteris (t. y. žmona Safija) nukrito. Abu Talcha greitai nušoko nuo kupranugario, priėjo prie Pranašo ﷺ ir paklausė: „Allaho Pranaše, lai Allahas leidžia man padėti tau! Ar tu susižeidei?“ Pranašas ﷺ atsakė: „Ne, bet (pasirūpink) moterimi (mano žmona).“ Abu Talcha prisidengė veidą apsiaustu, nuėjo ir užmetė ant jos apsiaustą. Tada moteris atsistojo, ir Abu Talcha paruošė jū kupranugarę (prityrindamas balną ir t.t.), ir šiedu (Pranašas ﷺ ir Safija) ant jo atsisėdo. Tuomet visi pajudėjo ir, kai buvo netoli Medinos ar kai pamatė Mediną, Pranašas ﷺ prabilo: „*Ajibūna, ta'ibūna, abidūna lirabbina chamidūn* (Grižtame (į Mediną) atgailaudami, garbindami (savo Viešpatį) ir šlovindami Jį (mūsų Viešpatį).“ Pranašas ﷺ kartojo šiuos žodžius, kol įžengė į Medinos miestą.“⁹¹

14. Pranašo ﷺ rūpestis žmonių geroje Amžinybėje.

Savo šeimai Pranašas ﷺ troško tik gero, ypač siekiant, kad Allahas būtų jais patenkintas. Allahas Išaukštintasis sakė:

„Kiekviena siela paragaus mirties, bet tik Prikelties dieną jums su kaupu bus duotas jūsų atlygis. Ir kas bus nutolintas nuo Ugnies ir įvestas Rojun, tas yra lydimas sėkmės. O dabartinis gyvenimas tėra pasitenkinimas suvedžiojimais.“

(Koranas, 3:185)

Allaho Pasiuntinys ﷺ rūpinosi ir tuo, kad Prikelties dieną jo šeimą Allahas Aukščiausiasis dosniai apdovanotų. Umm Salamah ^g sakė: „Allaho Pasiuntinys ﷺ susijaudinęs pakilo ir tarė:

91 Al-Bukhari, Nr. 6185.

„*Subchanallah* (šlovė Allahui), kokį nuostabų apdovanojimą šiandien apreiškė Allahas, ir kokią didžiulę *fitnah* (pagundą, vilionę) atsiuntė. Kas pažadins miegančius šiuose kambariuose (pvz. savo žmonas) maldai? Iš tiesų, gali būti apsirėdęs šiame gyvenime, bet Amžinybėje – nuogas.“⁹²

15. Draudimas sekti žmonas ir pasitikėjimas jomis.

Pranašas ﷺ pasisakė prieš perdėtai pavydulingą elgesį su žmonomis. Kompanionams^f jis patarė vengti įtarinėjimo ir nepasitikėjimo jomis.

Džabir bin Abdullah^d pasakojo: „Buvom kartu su Allaho Pasiuntiniu ﷺ išvykoje. Kai grįžome (atgal) į Mediną ir jau ketinome žengti į namus, jis tarė: „Palaukite ir įeikite (į namus) naktį arba vėliau vakare, kad moterys su susivėlusiais plaukais galėtų juos išsišukuoti, o tos, kurių vyrai buvo toli nuo namų, galėtų pašalinti plaukus nuo savo kūno.“⁹³

16. Pranašo ﷺ kilniaširdiškumas. Pranašas ﷺ buvo itin dosnus. Jis sakė: „Jei Allahas apdovanojo gėriu, (dalintis) pradėkite nuo savęs ir savo šeimos.“⁹⁴

Pranašas ﷺ visada elgėsi pagal tai, ko mokė kitus. Anas^d sakė: „Umm Sulaim^g nusiuntė Pasiuntiniui ﷺ šviežių datulių. Jis pripildė saują datulių ir nusiuntė vienai iš savo žmonių, tada pripildė kitą saują ir nusiuntė kitai žmonei, ir taip darė daug kartų, nors pats labai norėjo valgyti.“⁹⁵

17. Paprastumas. Allahas Aukščiausiasis pakels statusą to, kuris nusižemina iš kuklumo. Pranašas ﷺ niekada nenuvertino ir nežemino savo aplinkos žmonių. Ne išimtis ir jo žmonos – su jomis

92 Al-Bukhari, Nr. 7069.

93 Muslim, Nr. 715.

94 Sachych Al-Džami, Nr. 358.

95 Achmed.

Pranašas ﷺ elgėsi taip pat kukliai.

Anas^d sakė: „Mačiau Pranašą už savęs (ant kupranugario) darant jai (savo žmonai Safijai^g) paklotą iš savo apsiausto. Tada jis prisėdo šalia savo kupranugario ir sustatė kelius, kad Safija^g galėtų atsistoti ant jų ir užliptų ant kupranugario.“⁹⁶

18. Atsižvelgimas į žmonių jausmus. Pranašas ﷺ mokėjo atpažinti, kaip jaučiasi jo žmonos. Aiša^g pasakojo: „Allaho Pasiuntinys ﷺ tarė man: „Aš žinau, kada tu esi patenkinta manimi ir kada pyksti ant manęs.“ Aš paklausiau: „Iš kur tu tai žinai?“ Jis atsakė: „Kai esi manimi patenkinta, sakai: „Ne, prisiekiu Muchammedo Viešpačiu“, o kai esi supykusi ant manęs, sakai: „Ne, prisiekiu Ibrahimio Viešpačiu.“⁹⁷

19. Teisingas elgesys su visomis žmonomis. Aiša^g sakė: „Allaho Pasiuntinys ﷺ neišskyrė nė vienos iš mūsų dalindamas laiką, kurį praleisdavo su mumis. Labai retas atvejis, kad per dieną jis

mūsų neaplankydavo (t. y. jis aplankydavo mus visas kiekvieną dieną). Jis suartėdavo be lytinių santykių su kiekviena iš savo žmonių, kol pasiekdavo tą, kurios diena (t. y. para) būdavo, ir praleisdavo naktį su ja.“⁹⁸

Netgi susirgęs su visomis savo žmonomis jis ﷺ elgėsi labai teisingai – pasidarius per sunku jas visas lankyti, Pranašas ﷺ liko pas Aišą^g tik gavęs visų žmonių leidimą. Aiša^g sakė: „Susirgęs liga, nuo kurios mirė, Allaho pasiuntinys ﷺ klausinėdavo: „Kur aš būsiu rytoj? Kur aš būsiu rytoj?“, laukdamas Aišos eilės. Jo žmonos leido jam pasilikti ten, kur jis norėjo. Taigi jis pasiliko Aišos

96 Al-Bukhari, Nr. 4211.

97 Al-Bukhari, Nr. 5228.

98 Abu Davud, Nr. 2135.

namuose, iki mirties būdamas su ja.“ Aiša sakė: „Pranašas ﷺ mirė tą dieną, kai buvo mano eilė, mano namuose, ir buvo paimtas pas Allahą, kai jo galva buvo ant mano krūtinės, o jo seilės buvo susimaišiusios su manosiomis“. Aiša pridūrė: „Abdurrachman bin Abu Bakr įėjo, nešdamas *siuak*, kuriuo jis valėsi dantis. Allaho Pasiuntinys ﷺ pažiūrėjo į jį, ir aš jam pasakiau: „Abdurrachman, duok man šį *siuak*.“ Taigi jis padavė jį man, aš jį nukandau, pakramčiau (jo galą) ir daviau jį Allaho Pasiuntiniui ﷺ ir, ilsėdamasis ant mano krūtinės, jis valėsi juo dantis.“⁹⁹

Socialinė Pranašo ﷺ santykių su žmonomis pusė

1. Žmonoms Pranašas ﷺ buvo labai švelnus. Jis mokė mus to, sakydamas: „Aiša, būk pakanti! Iš tiesų švelnumas visiems suteikiamas tik tam, kad papuoštų, ir atimamas tik tam, kad suterštų.“¹⁰⁰ Pranašas ﷺ taip pat sakė Aišai ^g: „Jei Allahas Aukščiausiasis ir Didingasis nori gero šeimai, suteikia jiems švelnumą (elgesyje vieniems su kitais).“¹⁰¹

2. Pranašas ﷺ dirbdavo namuose. Vienas vyras paklausė Aišos ^g: „Ar Pranašas dirbdavo ką nors namuose?“ Ji ^g atsakė: „Taip, jis taisydavosi batus, susisiūdavo apsiaustus ir dirbdavo tą patį, ką jūs dirbate savo namuose.“¹⁰²

3. Pranašas ﷺ pasirūpindavo savimi. Jis nereikalaudavo žmonių jį aptarnauti. Aiša ^g sakė, kad Pranašas ﷺ išsiskalbavo

99 Al-Bukhari, Nr. 4450.

100 Achmed, Nr. 24417.

101 Achmed, Nr. 6/71.

102 Ibn Chibban, Nr. 6440.

apsiaustą, pamelždavo avį ir (kitaip) pasirūpindavo savimi.¹⁰³

4. Pranašas صلی اللہ علیہ وسلم **leisdavo pinigus žmonų naudai.** Dosnumas ir turto naudojimas dėl šeimos gerovės – tai savybės, kurias Pranašas صلی اللہ علیہ وسلم įskiepijo savo Kompanionų^f širdyse. Jis sakė: „Iš tiesų, Allahas Dosniausiasis myli dosnius (žmones).“¹⁰⁴

Pranašas صلی اللہ علیہ وسلم sakė: „Iš dinarų, išleistų vardan Allaho arba dinarų, sumokėtų vergo išlaisvinimui, arba dinarų, suteiktų labdarai vargšams, arba dinarų, išleistų savo šeimai, daugiausiai (Allaho) apdovanojamas (dinas) yra išleistas savo šeimai.“¹⁰⁵

Rūpinimasis žmonos poreikiais nėra jai daroma malonė, tai – sutuoktinio musulmono pareiga. Kai Mu’auja paklausė Pranašo صلی اللہ علیہ وسلم : „Kas priklauso mūsų žmonoms iš mūsų?“ Jis صلی اللہ علیہ وسلم atsakė: „Būti pamaitintai (t. y. suteikti jai maisto), kai (pats) valgai, ir būti aprengtai, kai esi apsirengęs.“¹⁰⁶

5. Pranašas صلی اللہ علیہ وسلم **rūpinosi žmonų patogumu.** Savo šeimai Pranašas صلی اللہ علیہ وسلم troško patogaus gyvenimo. Jis stengėsi išvengti bet kokių sunkumų. Anas^d pasakojo: „Pranašas صلی اللہ علیہ وسلم keliavo, o vergas vardu Andžaša varė kupranugarius (labai greitai). Pranašas صلی اللہ علیہ وسلم tarė jam: „Andžaša, lėčiau varyk (kupranugarius) su stiklo indais!“ Abu Kilaba paaiškino: „(Sakydamas „stiklo indai“) jis turėjo galvoje moteris (jojančias kupranugariais).“¹⁰⁷

6. Pranašas صلی اللہ علیہ وسلم **pasižymėjo pakantumu.** Jis visada šypsodavosi, netgi tada, kai namuose būdavo sunkumų. Umar^d sakė: „Mes, kureišų (genties) vyrai, buvome įpratę būti viršesni už savo žmonas, bet kai atvykome pas ansarus, pamatėme, kad jų moterys – viršesnės už savo vyrus, taigi mūsų moterys pradėjo

103 Sachych Al-Džami, Nr. 4996.

104 As-Silsilah As-Sachycha, Nr. 1626.

105 Muslim, Nr. 995.

106 Abu Davud, Nr. 2142.

107 Al-Bukhari, Nr. 6210.

perimti šį elgesį iš ansarų moterų. Aš apšaukiau savo žmoną, o ji atšovė man, ir man nepatiko, kad ji atsikirto. Ji tarė: „Kodėl tu taip nustebęs dėl mano atsikirtimo? Prisiekiu Allahui, Pranašo žmonos atšauna jam ir kai kurios iš jų palieka jį (nekalba su juo) visą dieną iki nakties.“ Tai mane išgąsdino, ir aš jai tariau: „Besielgianti taip prapuls!“ Tada apsirengiau ir išėjau. Nuėjau į dukros Chafsos namus ir paklausiau jos: „Ar kuri nors iš jūsų paliekate Pranašą صلی اللہ علیہ وسلم supykusį iki nakties?“ Ji atsakė: „Taip.“ Aš tariau: „Tu prapuolus ir prarasta! Ar nebijai Allaho pykčio dėl to, kad supykdei Allaho Pasiuntinį صلی اللہ علیہ وسلم, ir kad dėl to pražlugsi? Taigi neprašyk daugiau Pranašo صلی اللہ علیہ وسلم, neatsikirtinėk jam ir nepalik jo (nenustok kalbėtis su juo). Prašyk manęs visko, ko tau reikia.“ ¹⁰⁸

7. Pranašas صلی اللہ علیہ وسلم pildydavo žmonių prašymus. Jis iš karto pasirūpindavo žmonių poreikiais. Aiša ^g Pranašui صلی اللہ علیہ وسلم sakė: „Allaho Pasiuntiny, visos tavo žmonos turi *kunją* (t. y. mažią vardą, pravardę).“ Pranašas صلی اللہ علیہ وسلم atsakė: „Vadink save pagal savo sūnų Abdullah (turint galvoje Abdullah ibn Zubair, jos sesers Asmos sūnų), Umm Abdullah.“ Taip ji buvo vadinama iki pat mirties, nors niekada negimdė (neturėjo savo vaikų).“ ¹⁰⁹

8. Pranašas صلی اللہ علیہ وسلم rūpinosi žmonių sveikata. Aiša ^g sakė: „Kai kuri nors iš Allaho Pasiuntinio صلی اللہ علیہ وسلم žmonių susirgdavo, jis recituodavo virš jų paskutinius Korano skyrius.“ ¹¹⁰

9. Pranašas صلی اللہ علیہ وسلم žmonoms buvo dėmesingas. Po *fadžr* maldos iki saulėtekio jis pasilikdavo pasėdėti su Kompanionais ^f, o paskui eidavo aplankyti žmonių. Jis pasisveikindavo su kiekviena iš jų ir sukalbėdavo dėl jų *dua* (t. y. maldelę). ¹¹¹

10. Pranašas صلی اللہ علیہ وسلم tardavosi su žmonomis. Umar bin Al-

108 Al-Bukhari, Nr. 5191.

109 As-Silsilah As-Sachycha, Nr. 1/255.

110 Muslim, Nr. 2192.

111 Madžma az-Zawaid, Nr. 5/11.

Khattab pasakojo: „Sudarius taikos sutartį (su netikinčiaisiais iš kureišų), Allaho Pasiuntinys صلی اللہ علیہ وسلم savo Kompanionams ^f tarė: „Stokitės ir paskerskite savo aukojamuosius gyvulius, o tada nusiskuskite galvas.“ Prisiekiu Allahu, (Kompanionai ^f buvo taip nuliūdę, kad jiems nebuvo leista įžengti į Mekką ir atlikti *umrq*, kad) nė vienas iš jų nepakilo ir Pranašas pakartojo šį įsakymą tris kartus. Kai nė vienas iš jų neatsistojo, jis paliko juos, nuėjo pas (savo žmoną) Umm Salamah ir papasakojo jai apie žmonių elgesį su juo. Umm Salamah tarė: „Allaho Pranaše صلی اللہ علیہ وسلم, ar nori kad tavo įsakymą įvykdytų? Eik ir nepratark nė žodžio niekam, kol pats nepaaukosi savo aukos ir nepakviesi kirpėjo nuskusti tau galvos.“ Taigi Pranašas صلی اللہ علیہ وسلم išėjo ir nekalbėjo su niekuo, kol to nepadarė – paaukojo savo auką ir pakvietė kirpėją nuskusti jam galvą. Matydami tai, Pranašo صلی اللہ علیہ وسلم Kompanionai ^f (tučtuojau) atsistojo, paskerdė savo aukas ir pradėjo skusti vienas kitam galvas.“ ¹¹²

11. Pranašas صلی اللہ علیہ وسلم prašydavo savo žmonių leidimo. Viena nuostabiausių Pranašo صلی اللہ علیہ وسلم savybių buvo ta, kad kitų atžvilgiu jis visada elgėsi teisingai, netgi tada, kai pats sirgo. Aiša ^g pasakojo: „Susirgęs paskutinį sykį, Allaho Pasiuntinys صلی اللہ علیہ وسلم pasikvietė visas žmonas. Joms susirinkus, tarė: „Aš nebegaliu lankyti jūsų visų. Ketinu prašyti jūsų leidimo man pasilikti su Aiša ^g.“ Taigi jos leido jam (pasilikti su Aiša).“ ¹¹³

12. Žmonių klaidas Pranašas صلی اللہ علیہ وسلم taisydavo korektiškai. Pranašas صلی اللہ علیہ وسلم mokėjo išmintingai pataisyti žmonių klaidas. Vieną dieną Aiša ^g tarė: „Ar tau gana, kad Safija yra tokia ir tokia (turint galvoje, kad ji buvo žemo ūgio)?“ Jis atsakė: „Tu išstarei žodžius, kurie pakeistų (apnuodytų) jūros vandenį, jei (su juo)

112 Al-Bukhari, Nr. 2731, 2732.

113 Abu Davud, Nr. 2137.

susimaišytų.“¹¹⁴

Anas^d pasakojo: „Safiją^g pasiekė žinia, kad Chafsa^g pavadino ją „žydo dukra“, taigi ji apsiverkė. Jai beverkiant atėjo Pranašas ﷺ. Jis paklausė: „Ko verki?“ Ši atsakė: „Chafsa pavadino mane žydo dukra.“ Pranašas ﷺ tarė jai: „Tu esi Pranašo (jis turėjo galvoje Pranašą Mūsą (Možę) dukra, tavo dėdė – Pranašas (jis turėjo galvoje Pranašą Harūną (Aroną), Mūsos brolių), ir esi ištekJusi už Pranašo! Štai dėl to ji tau išreiškė pagarbą!“ Tada pasakė: „Chafsa, bijok Allaho!“¹¹⁵

13. Pranašas ﷺ priimdavo žmonių atsiprašymus. Nėra abėjonės, kad sutuoktiniai kartais klysta, – tiek vyras, tiek žmona gali pasielgti nederamai. Atsiprašymo priėmimas byloja apie aukštą jį priėmusiojo moralę. Aiša^g pasakojo: „Vieną kartą Allaho Pasiuntinio ﷺ naktį aš vėlavau grįžti po *iša* (vakaro) maldos. Man parėjus, jis paklausė: „Kur buvai?“ Atsakiau: „Klausiausi vieno iš tavo Kompanionų (Korano) recitavimo, nes niekada nesu girdėjęsi tokio recitavimo ar balso kaip jo!“ Jis atsistojo (aš atsistojau su juo) ir nuėjo jo paklausti. Tada grįžo pas mane ir pasakė: „Tai Salim, Abu Chuzaifos išlaisvintas vergas. Šlovė Allahui, Kuris suteikė tokius vyrus mano *ummai*.“¹¹⁶

14. Pranašas ﷺ troško žmonoms laimės. Aiša^g sakė: „Allaho Pasiuntinys ﷺ paklausė manęs: „Argi tu patenkinta būdama mano žmona šiame ir Amžinajame gyvenime?“ Aiša^g atsakė: „Taip, prisiekiu Allahui!“ Tada jis tarė: „Iš tiesų, tu esi mano žmona šiame gyvenime ir būsi mano žmona Amžinajame.“¹¹⁷

15. Su žmonomis Allaho Pasiuntinys ﷺ visada elgėsi

114 Abu Davud, Nr. 4875.

115 At-Tirmizi, Nr. 3894.

116 Takhrīdž Al-Ihya, Nr. 1/371, Ibn Madžah Nr. 1338.

117 As-Silsilah As-Sachyha, Nr. 3011.

meiliai. Aiša ^g sakė: „Kai man būdavo menstruacijos, atsigėrusi paduodavau (puoduką) Pranašui ^{صلی اللہ علیہ وسلم}. Jis priglausdavo savo lūpas ten, kur buvo manosios, ir atsigerdavo. Ir, kai man būdavo menstruacijos, aš apgrauždavau kaulą, ir, ant jo likus keliems kąsniams mėsos, paduodavau jį Pranašui ^{صلی اللہ علیہ وسلم}. Jis priglausdavo lūpas ten, kur buvo manosios.“ ¹¹⁸

16. Pranašas ^{صلی اللہ علیہ وسلم} **buvo atlaidus žmogus.** Net jei koks nors žmogus tyčia blogai pasielgdavo, jis tam žmogui dovanodavo. Savo žmonoms Pranašas ^{صلی اللہ علیہ وسلم} buvo atlaidžiausias. Kai Pranašas ^{صلی اللہ علیہ وسلم} savo žmonių paklausė: „Ar turite ką nors (valgyti)?“, ir jos atsakė: „Ne.“, jis pasakė: „Tada aš pasninkauju.“ ¹¹⁹

118 An-Nasa'y, Nr. 283.

119 Nasa'y, Nr. 2327.

Apibendrinimas

Islame santykiai santuokoje tarp vyro ir moters grindžiami meilės, abipusės pagarbos ir gailestingumo principais. Moterys yra gerbiamos ir mylimos kaip žmonos, dukros ir visais kitais atžvilgiais. Pranašas ﷺ sakė: „Neturintis gailestingumo jaunam ir pelnytos pagarbos vyresniam, yra ne iš mūsų (*ummos*).“¹²⁰

Islame nėra „grumtynių“ tarp lyčių. Tiek vyrai, tiek moterys yra sukurti papildyti vienas kitą. Kiekvienas iš jų turi skirtingas savybes. Vyro elgesio trūkumus kompensuoja atitinkamos žmonos savybės; lygiai taip pat, tik atvirkščiai, – kalbant apie moteris. Štai kodėl islame moterims skiriamos pernelyg jų neapsunkinančios pareigos; lygiai taip pat, kalbant apie vyrus. Jei šis balansas išlaikomas, gyvenimas tampa harmoningas. Allahas Išaukštintasis sako:

„Allahas davė jums žmonas iš jūsų pačių, ir dovanojo jums vaikus nuo jų ir anūkus, ir aprūpino jus gėrybėmis. Tai nejaugi melu jie tiki, o Allaho malone netiki?“

(*Koranas, 16:72*)

Kai islamo teisėje nurodoma, kad tam tikri dalykai yra neleidžiami vyriui, bet leidžiami moteriai arba atvirkščiai, tai remiasi neribotu Viešpaties Žinojimu apie abiejų lyčių emocinį, socialinį ir psichologinį sudėjimą. Būtų neteisinga, jei būtų įpareigojama atlikti tai, kas neįmanoma ar ką sunku išverti! Toks gyvenimas būtų panašus į benzinu varomą automobilį, kurio degalų bakas užpildytas dyzelium – mašina nei gerai veiktų, nei pajudėtų į priekį!

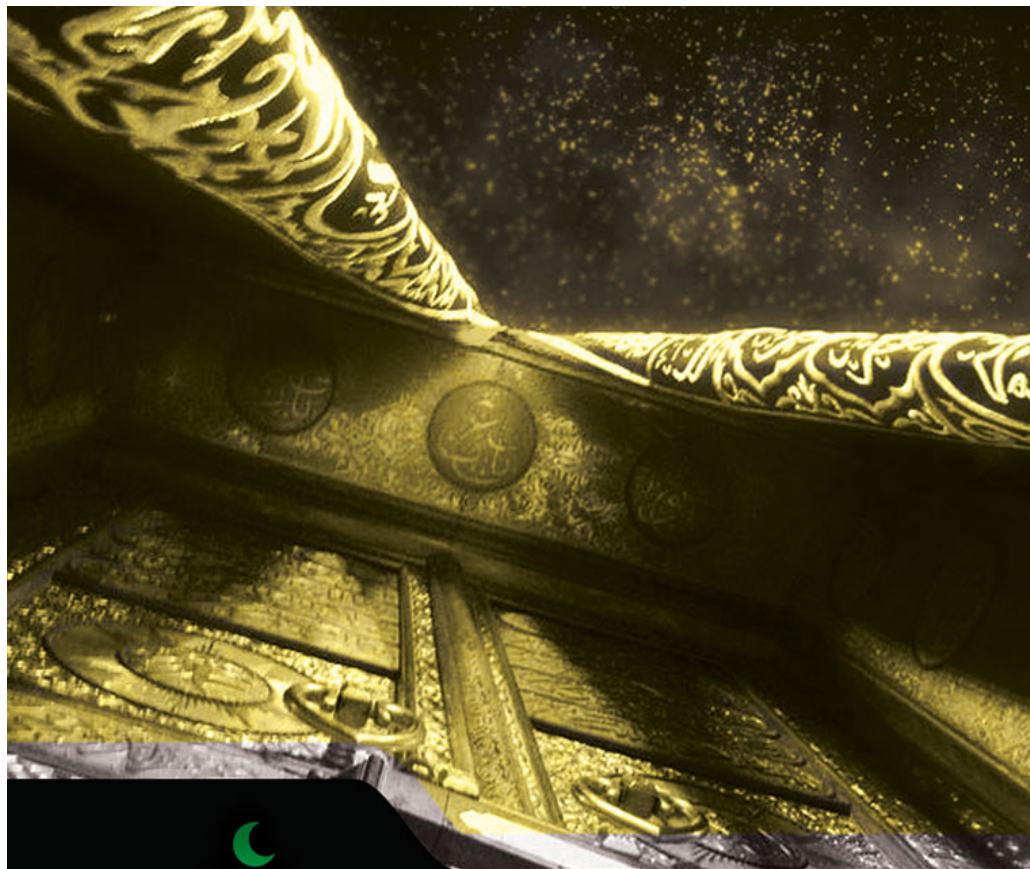
Meilė yra tai, ko moko Pranašas Muchammedas ﷺ. Iš jo galima pasimokyti puikių manierų ir elgesio būdų. Tai nėra teorija, kuri niekada negalėtų būti pritaikyta praktikoje. Iš tiesų šių manierų lengva ir paprasta laikytis. Jei žmonės sektų Pranašo Muchammedo

ﷺ pavyzdžiu, būtų paprasčiau spręsti problemas, su kuriomis susiduriama visame pasaulyje, tame tarpe ir problemas šeimoje. Abiejų sutuoktinių teisės aiškiai išdėstytos islamo teisėje. Sekdamas šiais mokymais, žmogus garbina savo Viešpatį ir už tai yra gausiai Jo apdovanojamas. Jei musulmonų šeimose kyla sunkumų, tai išimtinai dėl to, kad jie neseka Pranašo Muchammedo ﷺ pavyzdžiu.

Dr. Abd Ar-Rahman Ash-Sheha

WWW.ISLAMLAND.COM

ISLAMILAND

GROW GOODNESS BY YOUR HAND

EXPLORE ISLAM IN ALL LANGUAGES

WWW.ISLAMLAND.COM